

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

IX. évfolyam 7. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2002. július

Legyen az Országgyűlés népünk ügyének intézője

Az új kormány hovatovább már két hónapja átvette a kormányzást. Megkezdődött a parlamenti munka. Mint tudjuk, az országgyűlés alakuló ülése május 15-én volt. Olvasóink eddig nem kaphattak részletes tájékoztatást Dr. Varga László országgyűlési képviselőnek a Ház korelnökének, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség elnökségi tagjának megnyitó beszédéről. Ezt a hiányt szeretnék pótolni azzal, hogy közreadjuk a teljes expozét.

„Tisztelt Köztársasági Elnök úr! Miniszterelnök úr! Tisztelt Országgyűlés! Belépve a harmadik évezredbe, kötelességünknek tartom, hogy rövid pillantást vessünk a múltra, de mindenekelőtt adjunk hálát a Teremtőnek, és mindazoknak, akik történelmünk folyamán munkájukkal, szabadságunk és életünk feláldozásával részesei voltak annak, hogy mi ma itt, a harmadik évezredben független országban és szabadságban élünk.

Köszönet honfitársainknak, vezetőinknek, akik az elmúlt évezredben megőrizték Szent István örökségét, a keresztény Magyarországot, és működésük alatt a megszállókat, az elnyomókat, az elmúlt évszázad két kegyetlen politikai rendszerét, a fasiszta és kommunista uralmat nem szolgálták ki. Megbecsüléssel gondolunk az 1956-os forradalom résztvevőire, hősi halottaira, kivégzetteire, akik küzdöttek hazánk függetlenségéért, és halálos döfést adtak a kommunista rendszernek, amely 34 év múlva ebben kimúlt. **Az 1956-os forradalom megbecsülést szerzett hazánknak, hozzájárult a NATO-tagságunkhoz, ahogy segíteni fogja az Európai Unióba való felvételünket is.**

1990-ben, 43 év után az ország újból szabadon választott. Antall József miniszterelnöknek és kormányának nagy nehézségekkel kellett megbirkóznia, különösen a szellemi és gazdasági téren okozott károkat helyrehozni. Szinte pótolhatatlan veszteség volt a fasiszta és szovjet megszállás alatti népiirtás következtében elvesztett több százezer magyarunk halála, ami az országnak valóban a mai napig fájó seb. Ugyanígy károkat okozott a kommunista rendszer eszmeirtása, amellyel a nemzeti és

keresztény értéket igyekeztek értéktelen eszmékkel behelyettesíteni; hogy csak kettőt mondjak: Szent István ünnepét a szovjet mintára készült alkotmányünnepel, vagy pedig a gyónást az önkritikával.

Ebben az időben a félelem lett úrrá, ami megszünteti az emberi életet, s az óvatos emberek lettek újból elől, akik olyanok, mint a színtelen virág. Ebben az időben az igazság elnémult, a hazugság harsogott, az egyéniségek nem érvényesültek, és a jellemek eltörpültek. Trianonban hazánkat megcsönkítették. A kommunista rendszer eszmeirtása az embert szellemileg csonkította meg.

Igen tisztelt Országgyűlés! Ez egy része a múltnak, és tudom, hogy a múltból nem lehet megélni, de azt is tudom, hogy a múlt értékei nélkül nem lehet jövőt építeni. 1990-ben az ország s a nép nemes tulajdonosságát mutatta, amikor nem a szenvedések miatti bosszú vezette, hanem az újjáépítés. Kevés nép mutatott ilyen példát hasonló történelmi esetekben.

Hamarosan gyakorolta emberi jogait szabadon és félelemmentesen, igényelte emberi méltóságának elismerését, újra életre kelt a kereszténydemokrácia egyik legfontosabb programja, hogy jogainkat mások iránt a felebaráti szeretet szellemében gyakorol-

juk; megindult az esélyegyenlőség, és az iskolákban, különösen a történelmi egyházak iskoláiban a tudás mellett újra el lehetett sajátítani a nemzeti és keresztény értékeket, a szociális igazságosság érzékelhető volt, és a család intézménye kiemelkedő támogatást kapott

Az elmúlt tizenkét évben minden kormány igyekezett tenni valamit az ország érdekében, de tárgyilagosan megállapíthatjuk, hogy az elmúlt négy évben az Orbán-kormány a család intézményének támogatása terén olyan jelentős cselekvéseket hajtott végre, hogy visszaadta a családnak nemzetfenntartó erejét.

A család visszakapta fennkölt és magasztos szerepét, ahogy az első gyermekkel a feleségből édesanya, a férjből édesapa lesz, a házasságból család, a lakásból otthon, és ahogy a gyermek elkezd anyanyelvét beszélni, már nem egy országban, hanem a hazájában lakik, és ha elhagyja a családot, az ott kapott szeretetével sokáig elviszi magával ezt az értéket, mert amit tíz-tizenöt éves korig magunkba szívunk, azt a sirba visszük – sajnos a rosszat is.

A kedvezménytörvénnyel az Orbán-kormány békésen átlépett a határokon, és eljutott a határainkon kívül élő magyar családokhoz; ahogy egy marosvásárhelyi református lelkész mondta nekem: oly jó újból együtt lenni. Igen, a kedvezménytörvénnyel békésen létrejött a tizenöt milliós nagy magyar család.

A harmadik évezred nemcsak a kormányokat, de az ember egyéniségét is nagy feladat elé állítja; a gépek állandó változása, rohamos fejlődése szinte hatalmába ejti az embert. Mi nem tudunk a gépekbe lelket lehelni, de a gépek lelketlenül tehetnek bennünket. Madách Imre ezt az ember tragédiájában prófétai jóslattal megírta, a falanszter jelenetében Michelangelóval mondatja: „Mindig széklábat csináltam, és azt is a leghitványabb alakra.” Ettől a veszélytől egyéniségünket csak a hitben és szeretetben gazdag család, az iskola – amely tudást és értéket ad – és az emberi környezet véd meg, semmi más.

Igen tisztelt Ország-

folytatás a következő oldalon

Önnnek joga van tudni...

Hogy miről tárgyalt és döntött Gyomaendrőd Város Képviselő testülete június 27-i ülésén.

Az önkormányzat idei költségvetési rendeletének II. módosítása után a költségvetés bevételi előirányzata: 3 milliárd hétszázhatvanhárommillió forintba „csökkent” a Képviselő-testület által hozott döntések, az intézmények saját hatáskörű módosításai, és a főhatóságoktól, pénzalapoktól meghatározott feladatokra juttatott pénzeszközök változásai miatt.

Háziorvosi körzethatárainak meghatározása:

Az önkormányzatnak rendeletben kell megállapítani azokat a körzeteket, amelyekben a háziorvosok (a felnőtt, gyermek, és fogorvos) a működési jog alapján önálló orvosi tevékenységet végezhetnek. A rendelet mellékletében szereplő körzetbeosztások egyeztetése az érintett orvosokkal megtörtént, azzal egyetértettek, semmi kifogás nem merült fel, tehát nem ismétlődhet meg a tavalyi, emlékeztetés reklamáció. A lakosok szabad orvos választása mindenkinek állampolgári joga, vagyis azt az orvost választja, akiben legjobban megbízik.

OFA pályázatot nyújt be a Városi Gondozási központ, 10 fő hátrányos helyzetű munkanélküli foglalkoztatására.

Az önerőt a Gondozási Központ biztosítja a 2003-as költségvetésében.

Kis Bálint Ált. Iskola és Óvoda intézményben az Óvoda aug. 5-30-ig, a Napközi Konyha július 1-aug. 30-ig szünetel.

A Liget Fürdő beruházásának pénzügyi forrásának jelenlegi adatait a testület elfogadta, amely szerint: az **összes költség: 786 millió forint**, ebből az önkormányzatot terhelő saját erő szükséglet: 2002 évben 23,9 millió forint, és 2003 évben 226,4 millió forint.

Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola alapító okiratának módosítását kérte az iskola igazgatója. A módosítást kérelem oka: hogy a feladatellátást sajnos bővíteni kell, „különleges gondozás keretében gyógypedagógiai ellátással.

Városi Családsegítő Központ 2001 évi tevékenységéről készített beszámolót Czikkely Erika intézményvezető. A beszámoló igen részletesen taglalja a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat egész éves munkáját. A beszámoló néhány gondolatának kiemelése: „A családsegítő szolgálat nyitott intézmény, minden hozzá fordulóval megkülönböztetés nélkül törődik. Nem veszi figyelembe az életkort, a probléma típusát, a vallási felekezetest, a politikai hitvallást, a fajt, a nemet. Működési alapelve: hogy nem a kliens helyett oldja meg annak problémáját, hanem segít támogatással hozzásegíteni őt ahhoz, hogy eredményesebben és önállóan képviselje magát. „Önkéntes megkeresés alapján működik, de ha tudomást szerez olyan esetekről, amelyekben segíthet, felajánlja szolgáltatásait.(Mint

ismeretes, az intézmény Gyomaendrőd Fő u 2 sz. alatt működik.)

Városközpont fejlesztésének költségvetésének, a Kner Emléktér kialakítására benyújtott pályázatok helyzetének értékelését tudomásul vette a testület.

A költségalapú bérlakásokra pályázni lehet! Fialatok, nyugdíjasok, akik érdeklődnek a most épülő 8 fecskeház, vagy a 16 nyugdíjas bérlakás iránt, kérjenek pályázati formanyomtatványt (ingyenes). Azt töltsék ki, és adják vissza a Polgármesteri Hivatal Humánpolitikai Osztályára. **PÁLYÁZATI HATÁRIDŐ: 2002. JÚLIUS!**

A Széchenyi terv keretében pályázik az önkormányzat közművesített telek kialakítására, a Selyem út az Újkert sor és a Móra Ferenc utca által határolt telkek vonatkozásában. A pályázat szerint ezeket a telkeket közművesítjük, és 2 éven belül önkormányzati bérlakásokat létesítünk rajtuk. A közművesítés beruházás összköltsége: 53 millió forint.

Az Endrői Köztemető ravatalozójának felújítására pályázatot nyújt be az önkormányzat, a megyei Területi Fejlesztési Tanácshoz, vis major helyzet miatt.

A Szent Gellért Katolikus Iskola tornaterem építéséhez 2002. évben fedezet hiánya miatt nem tud támogatást nyújtani a Testület.

A gyomaendrődi szennyvíz beruházás ügyében tett feljelentés alapján az APEH Bűnügyi Igazgatóságának Békés Megyei Hivatala megszüntette az eljárást, és a lefoglalt iratokat visszaadta, mert bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja nem áll fenn. Mint ismeretes, Varjú Elek gyomaendrődi lakos feljelentése alapján folyt az APEH vizsgálata. A város jegyzőjének véleménye alapján indokolt Varjú Elek feljelentése, hamis vád miatt, amely feljelentést a jegyző hivatalból meg is tesz.

A fiatal házások első lakáshoz jutásának támogatásáról szóló Humánpolitikai Bizottsági beszámolót a Testület tudomásul vette, mely szerint az elbírálás során 36 kérelmező részesül támogatásban, 2 kérelem elutasításra került, és további 2 kérelemben elnapolót döntés született. Felosztásra került 12,7 millió forint, a maradvány összeg 1,1 millió, ami az elnapolt kérelmek esetleges fedezete

Határszemlét tartott a ideiglenes mezőgazdasági bizottság. Meglátásuk szerint: a földek többsége művelés alatt van, az elhanyagolt területek aránya nem jelentős, a határ összeségében jó képet mutat. A művelési területek 25%-a kukorica, 20%-a őszi búza 15%-a napraforgó, 10%-a fénymag, 9%-a repce, a tavaszi, és őszi árpa 7-7%-os részarányt képvisel. A többi vetésterület borsó, bab, rizs, és cukorrépa. Néhány területtel kapcsolatban javasolja a bizottság szabálysértés miatti felszólításokat esetleg feljelentések megtételét.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

folytatás az előző oldalról

gyűlés! A kormány feladata nagyon nehéz: minden téren fejlődést, minden téren előrehaladást biztosítani. De felhívom a figyelmet, hogy ugyanilyen – ugyanilyen erővel! – kell biztosítani, hogy hazánkban hibáján kívül ne legyen egyetlenegy nélkülöző és munkanélküli sem. A szorongó élet megfosztja az embert az élet örömeitől, a munkanélküli pedig hontalannak érzi magát saját hazájában.

Igen tisztelt Országgyűlés! A harmadik évezredben, kérem, kövessük a nemes kormányokat! Ebben a fenséges épületben, amelybe 1947 óta valóban úgy jövök be, mint egy templomba, felszólalásainkban kizárólag az ország sorsával foglalkozunk, tartunk tiszteletben mások jogait, emberi méltóságát és becsületét. 1947-48-ban ott ültem, amikor a kommunista kormány szavait, támadásait hallottuk magyarságunk és a kereszténydemokrácia melletti kiállásunk miatt, amit el-tűrtünk, és akkor tudomásul is vettük; abban a sötét korszakban is kevesen voltak, akik a becsületünket támadták, azt legalább meghagyták nekünk.

Arra kérem az igen tisztelt Országgyűlést, hogy soha ne használjanak durva szavakat és az elnöklő elnök asszonyt vagy alelnököket arra kérem, hogy legyen bátorságuk azonnal megvonni a szót attól, aki durva vagy sértő szavakat használ, és ne kapja vissza felszólalási jogát addig, amíg nem kér elnézést vagy bocsánatot meggondolatlanságáért. **Legyen az Országgyűlés népünk ügyének intézője, egymás jogainak tisztelője, és legyen nyelvünk, szépséges nyelvünk megőrzője, ne megrontója.**

Igentisztelt Országgyűlés! Kötelességünk együttműködni a társadalmi béke megővése, megteremtése ügyében. Társadalmi béke nélkül nincs nyugalom, és ennek egyik alapfeltétele a média tárgyilagossága. A média nagyhatalom korunkban, megszállása alatt élünk. Ha ez igazságos és tárgyilagos, építi a békét, a társadalmi békét és a megegyezést. Ha elfogult, félrevezet és gyűlöli, akkor nemcsak visszahozza a kommunista rendszer eszméit, hogy elhallgatja az igazságot, és valótlanságot mond, alássa a társadalmi békét, és gyűlölettel kettéosztja az országot.

Az elmúlt időszakban sokat hallottunk ebben a parlamentben a kettéosztásról. Nem, az ország nem akar kettéosztani! Azok osztják ketté, akik gyűlöletet hirdettek, és gyűlöletet sugároznak. Emeljük föl szavunkat bátran minden elfogultság ellen; Babits Mihály halhatatlan Jónás könyve öt bibliai igazsága közül az ismert „vétkesek közt cinkos, aki néma” gondolattal legyünk a társadalmi béke harcossai.

Végül, igen tisztelt Országgyűlés, Kölcsey Himnuszának pár sorával szeretném befejezni felszólalásomat „Isten, áldd meg a magyart/ Jó kedvvel, bőséggel/ Nyújts feléje védő kart./ Ha küzd ellenséggel;” A védő kar NATO-val megvan – remélem, nem lesz rá szükség. Jó kedvben és bőségben hiány van. Arra kérek mindenkit, hogy azon dolgozzunk, hogy szellemiekben, hitben és anyagiakban bőség legyen, jusson népünknek, és legyen jókedve, amit történelmi érdemeivel, szenvedéseivel és egyéni értékeivel már kiérdemelt.

Köszönöm.”

Megyei hírek

Május 13-án Aradra látogatott **Domokos László**, a Békés Megyei Közgyűlés elnöke, **Kovács Mihály** pénzügyi osztályvezető, **Orosz Zita** csoportvezető. A tárgyalás célja, hogy az aradi egyetlen magyar nyelvű közép fokú intézményét a Csiky Gergely iskolát tovább fejlesszék. Domokos László és Eder Ottó az iskola igazgatója ünnepélyes keretek között írta alá az erről szóló adományozó levelet. A felek megerősítették, fontosnak tartják a határmenti települések polgármestereinek rendszeres találkozóit. A következő polgármesteri találkozóra június 21-én került sor.

Május utolsó napjaiban **Stefan Dano** a Szlovák Köztársaság főkonzulja a békéscsabai Tischler Medoravszki-farmot látogatta meg. Ez alkalommal a 2001 szeptemberében Békéscsabán megnyitott főkonzulátus eddigi munkájáról, tapasztalatairól beszélt a sajtó munkatársainak. A kereskedelmi kapcsolatok kiépítésére kell törekedniük, s ebben a tekintetben körvonalazta, hogy a két ország kereskedelmi kapcsolatain túl törekedni kell arra, hogy Visegrádi Négyeknek összetartsanak, hisz „Európába is csak együtt mehetünk” mondotta.

Június 4-én **Körösladányban** tartotta a Körös-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség és Békés Megye Önkormányzata a **Környezetvédelmi Világnap** ünnepségeit. Az ünnepi megemlékezés első szónoka **Bojti János** polgármester volt, aki az ENSZ által kiadott tanulmányra hivatkozva figyelmeztetett arra, hogy 30 év múlva a Föld tönkretett, elszegényedett bolygó lesz. **Dr. Borhidi Attila** akadémikus az MTA **Ökológiai és Botanikai Kutató Intézetének igazgatója** pedig úgy fogalmazott: „a természetet úgy kell tudni fenntartani, hogy az fenntarthassa a társadalmat. Ha a természet erőforrásait pótlás nélkül leraboljuk, akkor néhány évtized múlva valóban elszegényedett bolygó lakóiként vegetálunk.”

Június 8-án ünnepelte a **Szegedi Kis István** által 450 éve alapított békési református gimnázium évfordulóját. Erre az alkalomra számos helyi és országos ismeretségi közeleti személyiség jelent meg az istentisztelettel kezdődött ünnepségen. Nem volt jelen az ünnepségen az iskola legöregebb élő diákja a neves könyvkiadó **Püski Sándor**, aki levélben köszöntötte a jelenlévőket. Ezt írta: Alulírott Püski Sándor, aki 1929-ben érettségiztem és a legidősebb még élő békési öregdiákok közé tartozom, szeretettel üdvözlöm a békési református gimnázium régi és jelenlegi diákjait, tanárait. A mi 20. századunk sokszor nehéz és kegyetlen volt, kívánom, hogy az övéké, a fiataloké, a 21. század könnyebb és emberségesebb legyen.”

Június 12-14 között Szegeden megrendezett uniós felkészülést elősegítő képzésen **Domokos László**, országgyűlési képviselő a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács soros elnöke tartott előadást a fejlesztési tanács működéséről, a Phare programról. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a nonprofit szféra időben felkészüljön az uniós kihívásokra.

Június 14-én a Békés Megyei Önkormányzat megyei ünnepi konferenciával, majd ezt követően kamarakiállításal emlékezett meg **Kossuth Lajos** születésének 200. évfordulójáról. Megnyitó előadásában **Domos László** a Megyei Önkormányzat elnöke elmondotta, hogy a kiegyezés után is ragaszkodott a megye Kossuth Lajoshoz, hiszen sok településen szobra áll, és sokan fogadták helységük diszpolgárává is. (Gyomaendrőd is! SZERK.), főtutakat, főtereket neveztek el róla. **Pajkossy Gábor egyetemi docens** a reformkor első évtizedeiről, **Erdmann Gyula** a megyei Levéltár igazgatója: Kossuth az 1840-es években, **Erdődy Gábor egyetemi docens** az utolsó rendi országgyűlésről, **Hermann Róbert** a Hadtörténelmi Intézet igazgatója: Kossuth és a magyar hadügy 1848/49-ben címmel, s végül **Erdész Ádám** a megyei Levéltár ig. helyettese: A Kossuth-kultusz Békés megyében címmel tartott előadást.

Hírek házunk tájáról

KÖZÖSSÉGI HÁZ

Július és augusztus havi programja

Július 8-án 8.00 – 11.00 óráig véréadás

Július 27-én 19.00-órától Anna – bál,

belépő 300.-Ft –

asztafoglalás július 20-ig a Községi Házban 8.00 órától - 16.00 óráig

Augusztus 13 – 28-ig Tüdőszűrés, (bővebb tájékoztatás a plakátokon)

Augusztus 19 – 21-ig Városi szabadtéri rendezvény az endrői Városrészben **Szent István Napok Gyomaendrődön** címmel

Program:

- Országos majorette – fesztivál (menettánc és színpadi bemutató) nemzetközi halfőző verseny (a népligetben)
Szórakoztató gyermek és felnőtt műsorok (az endrői sporttelepen)
Kenyérszentelés, ünnepi köszöntő,
Utcabál (Bibuci zenekar)
Tűzijáték
Teljes körű vendéglátás, tombola!

A kétnapos rendezvény megszervezése és lebonyolítása várhatóan országos és önkormányzati pályázaton nyert pénzeszközök felhasználásával, és helyi vállalkozók jelentős támogatásával valósul meg. A részletes programot plakátok hirdetik majd, tájékoztatás kérhető a Községi Házban. (Blaha u. 21. T.:386-917)

A rendezvényre mindenki szeretettel várunk, aki kellemes pihenésre, kikapcsolódásra és szórakozásra vágyik!

MEGHÍVÓ

A Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesülete Gyomaendrői csoportjának vezetősége meghívja tagjait **2002. szeptember 7-én 19 órai kezdettel megrendezésre kerülő Évadzáró vacsorára** a Gyomai Művelődési Központba.

Jelentkezni lehet: minden kedden délután 16 órától 20 óráig a Mirhóhádi Napköziotthonban augusztus 27-ig Csöke János csoportvezetőnél.

A vacsora 800.-Forint

Mindenkit szeretettel vár a vezetőség

A menü:

májgaluska leves
rántott szelet
petrezselymes burgonyával
savanyúság, kenyér

B menü:

májgaluska leves
marhapörkölt
sósburgonyával
savanyúság, kenyér

Hirdetmény - A második világháborúban és azt követő időszakban (hadifogság, deportálás) a szabadságuk korlátozása miatt szenvedett személyek kérésére a Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége emlékérmét készített.

Az emlékérem egy kereszt, melyet két keresztbe tett kard díszít, közepén 22 mm átmérőjű koszorúban VHBSZ címere látható. Anyaga aranyszínű fémötvözet.

Az elkészítés után igénybe lehet majd venni az Elnökségtől, a kárpótlási jogszabályban előírt módon. Az emlékérmét térítés díj ellenében kaphatják meg az erre jogosultak. Az igénylés idejéről, az Elnökség pontos címéről tájékoztatást a későbbiekben fogunk adni.

In memoriam

Szülföld: Bölcső, majd kopársó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavasz zöld,
új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Radnóti (Dinya) Vilmos

Endrőd 1914 –
Budapest 2002.

A Dinya család az 1700-as években telepedett meg Endrődön. A nagyszülők: Dinya Lajos szabó mester és neje Hidli Emília ügyes iparosok, jó nevű szabó mesterek voltak. Őt fiúgyermekük született: Vilmos, Lajos, Ambrus, József és Illés. A szülők valamennyiüket iparos szakmára irányították. Vilmos apja szakmáját folytatta. Házasságot „bennszülött” endrődi lánnyal kötött, feleségül véve Tímár Veronikát. Házasságukból két gyermek született: Ilona (1912) és Vilmos (1914)

Az apa kiemelkedő szorgalmú és képességű szabó mester volt, aki életével és szorgalmával kiérdemelte az egyháztanácsi tagságot és az ipartestület vezetőségi megtszittelését. Nagy gonddal, példaadó szeretettel gondosan nevelték két gyermeküket. Ilonát tanítóképzőbe irányították Szarvasra. Fiúk, Vilmos az elemi iskolát Endrődön, a gimnáziumot pedig Szarvason végezte. Ott érettségizett 1922-ben a Vajda Péter gimnáziumban. 1932-ben tényleges katonai szolgálatra vonult be. Békéscsabán szolgált, mint „karpaszományos”. Leszerelése után Endrőd községben dolgozott, mint „díjtalan kisegítő”. Majd, 1938-tól községi „irodatisztnak” nevezték ki. Közben az egyetemen megkezdte jogi tanulmányait levelező úton. 1939-ben Rahóra kapott kinevezést az Erdő Igazgatósághoz. Onnan katonai szolgálatra hívták. Dubnón volt szolgálatban, később Munkácsra helyezték át. Innen 1944. január 2-án a frontra vezényelték. 1944. augusztus 12-én Mikulicen súlyosan megsebesült. Debrecenben, Nagykanizsán, Szombathegyen gyógyították. Majd a kórházzal és a súlyos sebesültekkel együtt Neuburgba vitték. Ott esett fogságba 1945. április 2-án. 1945 októberében hazakerült szülőfalujába. Itt szüleinél élt és folytatta félbemaradt egyetemi tanulmányait. 1947. december 20-án jogi doktorrá avatták. Rövid ideig még a szakmájában dolgozott, majd Sárbogárdon ipartestületi jegyzőként tevékenykedett. Később a Húsiipari Vállaltnál lett főkönyvelő. 1948. szeptember 8-án kötött házasságot Tímár Irénnel, aki felsőkereskedelmi iskolát végzett. Házasságuk több mint ötven éven át szeretetben és békességben folyt. Vilmos következő munkahelye a Dunai Vasmű volt, ahol mint vezető könyvelő dolgozott. 1957-től 1960-ig a Galyatetői SZOT Üdülő főkönyvelője volt nyugdíjazásáig. A fővárosba költözve nyugdíjasként is munkát vállalt. Szervezője és alapítója volt több mint 40 éve a Budapesti megalapított endrődiek egyesületének. Több évtizeden át feleségével együtt a Baráti Kör vezetőségének meghatározó egyéniségei voltak. Elévülhetetlen érdemük, hogy ma is működik az Endrődiek Baráti Köre, amelynek Vilmos élete végéig tiszteletbeli elnöke volt. Szívén viselte, és lankadatlan figyelemmel kísérte szülőfalujának sorsát, így lett kezdeményezője és alapító tagja a Kiszéti Gyógyszállóért Alapítványnak. Sajnos nem élhette meg, hogy az alapítvány hasznosíthassa a „bogárczó gyógyvizet”.

Tavaly még eljött Endrődre, amikor barátjának, Tímár Máténak a szobrát avattuk. Akkor még nem gondoltuk, hogy ez volt utolsó hazai útja. Földi maradványát Budapesten a Kelenföldi Szent Gellért Templom urnasírháza helyezették a szüleihez közel örök nyugalomra.

Mi endrődiek, hálás szívvel gondolunk reá. Kívánjuk, hogy kiérdemelt, békés nyugalomát az örök valóságban megleglje.

Márton Gábor

MEGSZENTELT BOLDOGSÁG

Június 22-én szombaton az Endrődi Szent Imre Plébániatemplomban fogadtak egymásnak örök hűséget **Gyuricza Gréta** endrődi és **Molnár Róbert** békéscsabai lakosok. Róbert az orosházi MB II. labdarúgó csapat tagja.

Egy életen át tartó boldogságot kívánnak a szülők, a rokonság, jó barátok, és a gyomaendrődi labdarúgó csapat tagjai..

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

Az endrői templom tetejének felújítása kezdődött el néhány hete. A tetőszerkezetet megerősítik, és új födémeket kap a tetőzet. A mostani felújítást az elhasználódott öreg részek cseréje tette szükségessé, míg korábban a háború pusztításának nyomait kellett megjavítani. Erről a munkáról, pontosabban egy részletéről, számolunk be néprajzi forrásunk közlésével. A most közreadott részlet a „Vízvári László piarista atya visszaemlékezései az endrői kápláni időszakából” című dokumentum anyagából származik. Az Endrőd Néprajza rovatunk első számában már találkozhattak Vízvári Atya visszaemlékezéseiből közölt „aratásra”, mely az akkori viszonyok bemutatásán kívül megrendítő őszinteséggel tárta elénk belső érzéseit, gondolatit. A most közölt folytatásban is nemcsak maga a történet érdekes, hanem a bemutató szemszögéből megélt és felidézett múlt apró, de mégis az egyén életében meghatározó eseménye.

A torony festése

(Vízvári László piarista atya visszaemlékezései az endrői kápláni időszakából c. gyűjtésből részlet)

„1947-ben államosították a debreceni gimnáziumot is, mint más egyházi iskolát, s akkor Pintér helyfőnök Úr az endrői plébániára helyezett káplánnak. Akkor egy Bagi Alajos nevezetű világi pap volt ott, akit később elhelyeztek. Helyette Matula Mihály kapucinus páter helyezték oda és harmadik káplán Szakács János Domonkos volt. Hárman nagyon jól megértették egymást, a plébános pedig Libor István egy rendkívül tisztelt, szent életű ember volt.

Rátérve a torony ügyére, az történt, hogy a háborúban egy ágyúgolyó telibe találta a toronyt és rendkívül megrongálódott. Miután lakattal kijavították a vasvázat, akkor a helybéli ácsmester Sóczó Vince deszkával beborította. Majd pedig egy pályázat során, amelyet Marék Mihály 72 éves toronybádogos nyert el, úgy döntöttünk, hogy ő kapja meg a munkálatokat. Rendkívül érdekes és izgalmas volt látni, ahogy az idős ember, először is nagy geometriai tudással lent a földön kiszabta – miután előzőleg méréseket végzett fenn – vörösrézből a lemezeket. S ott fönt a helyére rakta és minden pontosan stimmel. De nem is ez volt az érdekes, hanem az, hogy egy rendkívül egyéni módszerrel, állványozás nélkül rakta föl ezeket a lemezeket – tényleg izgalmas, érdekes látvány volt. Előzőleg, fölment belül a toronyba ameddig csak..., amíg a feje a toronysüveg csúcsába nem érte mind a négy oldalt. Ott aztán megfúrta a deszkát, azon kidugott egy kötelet, föl húzott egy csigát, amit

beerősített belülről. S a csigán átvetett egy kötelet, melynek egyik végére deszkát rakott, másik végét meg ő tartotta. Aztán ülte az egyik oldalán a szerszámait tartotta egy edénybe, a másik oldalán a tüzes faszén tüzelésű kályhát s abban melegítette a forrasztópákát. S most így felhúzta saját magát. A deszka alján függőlegesen lefelé lógó, beerősített vaspöcökre speciális csomót rakott és akkor helyben mozgott. Helyben meg tudott állni s a lábával irányította, támasztotta magát. S ha el akart menni egy másik helyre a lábával lökte el magát, mint a szöcske, hogy hol föl húzta magát, hol lejjebb engedte. A lábával jobbra-balra irányította önmagát és így egyszerű munkával a toronyt be is, fedte. Gyönyörű volt a vörösrézborítás.

Plébános úr azt kérdezte, hogy mi lenne akkor, ha a lentebb lévő részt is felújítanánk, és ezeket a koszorúkat – amelyek kb. 40 cm hosszú levelekből álltak – bearanyoznánk. Az ott dolgozó munkások elég tetemes összegért vállalták volna el.

Amire hát a plébános úr megjegyezte: - Megcsináljuk azt magunk is olcsóbban.

En voltam a legfiatalabb káplán, mindjárt tudtam, hogy ezt nekem kell elvégezni. Igaz, hogy nagyon szerettem az ilyen jellegű dolgokat. A háborúba is tűzoltóparancsnokként a budapesti gimnáziumunkban, aztán később a János Kórházban, hát ilyen kalandos tevékenységet is folytattunk. Úgy, hogy én elvállaltam, hogy megcsinálom. Egy jó erős kötelet szereztem. Tűzoltó koromból megvolt a tűzoltó övem. Egy overált vettem föl, smici sapkát.

S ilyen konzerves dobozba előre elkészített aranyfestéket – bronztinktúrába bronzport oldottam – és hát az ecset stb. Szépen, óvatosan a kivezető ajtón kiléptem. Jó erősen megkötöttem a kötelet és egy szál kötélén ereszkedtem le. Ennek a toronynak van egy ilyen hengeres felülete, ráfeszült a kötél és az alá kellett nekem menni. És egy ilyen homorú felületen volt ez a koszorú, amit be kellett aranyozni. Egy kis, két vagy három fokos létrát vittem magammal, amin hát mégis egy kicsit feljebb is tudtam menni, mint az eredeti szintje a torony beveződött téglafalának. Ezen egyensúlyozva próbáltam jobb oldalon is és baloldalon is, kifesteni az egyes leveleket. Hát szépen ment a dolog. Érdekes volt, az útnak a másik oldalán az általános iskola volt, és ott tanítottam is, hittanórákat tartottam. Gyerekek kijöttek tíz percre és látták, hogy ott mászkálok a torony tetején és kiabáltak, hogy: - Tisztelendő bácsi!

Én is átvettem az ecsetet a másik kezembe és integettem nekik. Arra jött a kántor és hallotta ezt a köszöntést. A kántor Fehér Sándor volt, akivel jó barátságba voltam. Többször jártam át hozzájuk.

Fotó: Dr. Fehérvári Ferenc, 1947

Kérdezte a gyerekeket: - Hát hol van a Tanár Úr

Mutogatják, hogy fönt vagyok a toronyon. Hát... Fehér Sándor, aki tériszonyba szenvedett és nem mert a kórusnak a mellvédjére se kimenni és a fal mellett óvakodott oda az orgonához. Mikor föl nézett erőt vett rajta a tériszony és ott helyben összecsucsklott a látványtól.

Visszatérve a toronyfestésre nem volt olyan nagyon kényelmetlen a dolog. Hanem az volt a kellemetlen, amikor vissza kellett mászni, méghozzá erre a hengeres felületre, ami eléggé nagy volt, körülbelül, olyan 4m átmérőjű lehetett és ezen odafeszült a kötél és saját súlyom jól odanyomta. Föl kellett emelni a kötelet, és alá fogni, mert nem volt más fogás. És akkor saját kezemre nyomódott a kötél és hát – így kellett eléggé lassan fölfelé mászkálni. S egyszer visszaneztem és tényleg elborzadtam, mert akkor nagyon mély volt, 19-20 m lehetett. Így aztán lassan mind a négy oldalt befestettem. Lentről népes közönség is hát figyelte a munkát és hát, mikor lejöttem akkor megbeszéltük.

Szegény anyám, amikor hazamentem vakációra és elmeséltem, akkor hát is szörnyülködött és – Fiam, hogy mertél ilyet csinálni? Hát most már meg kell, mondjam, most amikor már 76 éves vagyok, és ahogy visszaemlékszem a dologra, most már én is azt mondom, – ma már nem csinálnám meg.”

Budapest, 1995. Május.
Varga László gyűjtése

A bevezetőt írta és az összeállítást szerkesztette:
Szonda István

Katolikus oldal

JÚLIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor, hétköznap reggel fél 8-kor.
Szent Gellért Iskola kápolnájában
nyáron nincs mise

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor, kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor.

*Az oldalt szerkeszti:
Iványi László plébános*

A házasság szentsége

1. A házasság és az egyházi rend az a két szentség, amelyek az Egyházban a közösséget szolgálják. Ezeknek az a célja, hogy aki fölveszi őket, mások üdvösségének előmozdítására szentelje magát. Ez a két szentség azoknak is üdvére szolgál, akik fölveszik, de csak azért, mert mások üdvözítésére törekednek.

2. Krisztus akkor alapította a házasság szentségét, amikor részt vett a kánaáni menyegzőn, és amikor azt tanította, hogy a férfi és nő házastársi kapcsolatának a halálig kell tartania.

A többi szentségekől eltérően a házasságot Isten akkor alapította, amikor az embert megteremtette. Krisztus a házasságot fölemelte a szentség rangjára, ez a házasság szentsége.

3. A házasság szentsége felbonthatatlan köteleket létesít egy férfi és egy nő között.

A házasság kötelékében a férj és a feleség teljesen és maradéktalanul átadják önmagukat egymásnak egy életre szólóan: egymást úgy kell szeretniük, ahogy Krisztus szereti az Egyházat. A házassági kötelek állandó, hűséges, és új emberi élet fogadására kész. A házasság állandósága, Krisztus szeretetének állandóságát tükrözve, kizárja a válást olyan értelemben, hogy a válással egy házasság véget ér.

Megmarad a házassága azoknak a pároknak, akik érvényes házasságot kötöttek, és külön élnek (még ha polgárilag el is válnak). Olyan ember, aki érvényes házasságot kötött, nem köthet új házasságot, amíg a házastársa él. A házastársi hűség, azt a hűséges szeretetet utánozva, amellyel Isten az embereket szereti, kizárja a többnéjűséget és a házasságtörést. Az élet befogadására való készség, Isten örökké termékeny szeretetét utánozva, kizárja a fogamzásgátlás

minden formáját. (A természetes családtervezés nem fogamzásgátlás.)

4. Bármely pár, vagyis egy férfi és egy nő, akik meg vannak keresztelve és szabad állapotúak, fölvehetik ezt a szentséget. Ez azt jelenti, hogy az a férfi és az a nő, aki házasságra akar lépni:

- legyen olyan életkorú és rendelkezzen mindazokkal a feltételekkel, amiket a polgári és az egyházi törvény megkíván;
- nem élhet érvényes házasságban valaki mással (a házasságok „semmissé nyilvánítása” csak azt állapítja meg, hogy a házasság érvénytelen volt);
- nem állhat semmiféle erőszak vagy kényszer hatása alatt, amikor beleegyezését adja.

5. Püspöki engedéllyel a házasság megköthető akkor is, ha az egyik fél nincs megkeresztelve.

6. Egy katolikus és egy nem-katolikus, de megkeresztelt ember házasságot köthet, és fölveheti érvényesen a házasság szentségét. Ezt vegyes házasságnak nevezzük. Az ilyen házassághoz külön engedély szükséges, és ezt csak akkor adják meg, ha a katolikus fél megígéri, hogy hitét továbbra is gyakorolni fogja, és hogy valamilyen gyermekét katolikusként fogja nevelni.

7. Akik házasságot akarnak kötni, azoknak föl kell készülniük erre a szentségre: imádsággal, keresztény életmóddal (ami egyebek közt azt is kizárja, hogy a házasság előtt

együtt éljenek), szentgyónással és szentáldozással.

8. Akik házasságot akarnak kötni, azoknak jelentkezniük kell a lakóhelyükön a szentségért illetékes lelkipástervezőnél, aki segíteni fogja őket a házasság szentségére való fölkészülésben.

Azon a közvetlen előkészületen kívül, amely a házasság előtti hónapokban történik, a családoknak is fel kell készíteniük gyermekeiket a házasság élet várható feladataira. Ennél közelebbi fölkészítést is kell nyújtani a házasságra a serdülőkorban a rokonok, tanárok, papok és barátok példájával és szavaival.

9. A házasság megkötése azzal történik, hogy egy férfi és egy nő beleegyezését adja, hogy teljesen és szabadon átadják egymásnak önmagukat.

10. A férfi és a nő egymásnak szolgálatják ki a szentséget, amikor házasságot kötnek.

11. A püspök, pap vagy diakonus kiveszi és elfogadja a menyasszonyt és a vőlegényt beleegyezését, és képviseli az Egyházat. Püspöki engedéllyel nem-katolikus pap is kiveheti a házasság fogalmát.

12. A házasság szentségét általában szentmise keretében szolgálatják ki. Ha nem-katolikus és katolikus lép házasságra, a szentség kiszolgáltatása általában nem szentmise keretében történik.

13. Ahol a polgári törvény megkiván házassági tanúkat, ott az Egyház is megkivánja.

JÚLIUS HÓNAP ÜNNEPEI

2. kedd:	Sarlós Boldogasszony
3. szerda:	Szent Tamás apostol
4. csütörtök:	Portugáliai Szent Erzsébet
5. péntek:	Zaccaria Szent Antal áldozópap
6. szombat:	Goretta Szent Mária szűz, vértanú
7. vasárnap:	Évközi 14. vasárnap
11. csütörtök:	Szent Benedek apát, Európa fővédőszentje
13. szombat:	Szent Henrik
14. vasárnap:	Évközi 15. vasárnap
15. hétfő:	Szent Bonaventura püspök, egyháztanító
16. kedd:	Kármel-hegyi Boldogasszony
17. szerda:	Szent Zsolt-András és Benedek remeték
18. csütörtök:	Szent Hedvig királyné
21. vasárnap:	Évközi 16. vasárnap
22. hétfő:	Szent Mária Magdolna
23. kedd:	Szent Brigitta szerzetesnő
24. szerda:	Árpád-házi Szent Kinga
25. csütörtök:	Szent Jakab apostol
26. péntek:	Szent Joakim, és Szent Anna
28. vasárnap:	Évközi 17. vasárnap
29. hétfő:	Szent Márta
30. kedd:	Aranyszavú (Krizológ) Szent Péter püspök
31. szerda:	Loyolai Szent Ignác áldozópap

14. A házasság szentsége Krisztusnak és az Egyháznak a kapcsolatát jelzi és jeleníti meg.

A férfi és a nő továbbá a házasságban „már nem két test, hanem csak egy” (Mt 19,6), személyük és tevékenységük házasságos kapcsolatában egymás kölcsönös segítségére és szolgálatára vannak, egészségüket átélik, és egyre szilárdabban érik a magukénak. Ez a bensőséges egyesülés — hiszen itt két személy kölcsönös önátadásáról van szó — nemkülönben a gyermekek érdeke is a házastársak teljes hűségét követeli meg, és sürgeti, hogy felbonthatatlan legyen egységük. (Gaudium et spes, 48.)

Napjainkban, a hittől idegen, s vele szemben gyakran ellenséges világban a hívő családoknak, mint az életet és sugárzó hit tüzehelyeinek elsőrendű a fontosságuk. Ezért a II. Vatikáni Zsinat a családot ősi kifejezéssel így nevezi: Ecclesia domestica (lásd Lumen gentium, 11.). A család kebelén a szülők „legyenek gyermekeik első hithirdetői szavakkal és példájukkal, és ápolják mindegyikük sajátos hivatását, különös gonddal pedig a papi hivatást” (lásd Lumen gentium, 11.). Itt valósul meg kiváltságos módon a családapa, a családanya, a gyermekek és valamilyen családtag kereszttségben kapott általános papsága, a szentségek vételekor, az imádságban, a hálaadásban, a szent élet tanúságtételében, a vállalt önmegtartóztatásban és a tevékeny szeretetben” (lásd Lumen gentium, 10.). A család otthon tehát a keresztény élet első iskolája, és „az emberi gazdagodás iskolája” (lásd Gaudium et spes, 52.). Az ember itt sajátítja el a kitartást, ismeri meg a munka örömet, a testvéri szeretetet, a nagylelkű, sőt ismételt megbocsátást, főként az identifikációt, az imádság és az életfelfajlás által. (KEK, 1656-1657.) mára nélkülözhetetlenek: püspök, áldozópapok és diakonusok nélkül nem lehet Egyházzal beszélni. (KEK, 1593.)

Adatok Endrőd és Gyoma hajdani birtoklásáról a báró kapriórai Wodiáner családról - IV. (befejező) fejezet

Karácsonyi János Békés vármegye jeles történetírója a következőket írta 1896-ban:

„1836-ban vette haszonbérbe Wodiáner I. Móríc neje Sztányi Ullmann Franciska a gyomai uradalmat gróf Stockhammer Ferdinándtól. Három év múlva örökáron birtokába jutott. A gazdálkodást ekkor már természetesen nem ő, hanem ekkoriban már idős fia Sámuel vezette. E Sámuel a hajdan volt gyomai református pap Dávidházi Bekes Sámuel; nagy tehetségű igen becsületes izraelitának mondja; - Itt az izraelita szó csupán a család előbbi vallását jelzi. 1839-ben ugyanis a családnak már katolikusként kellett lennie, mert különben nem értjük hogyan szerezhetett volna nemesi örök birtokot? Sámuel és fiai II. Móríc és I. Albert már a Békés megyei szavazó nemesek lajstromában foglalnak helyet és ennél fogva a család még ez év előtt nyert nemességet. Különb I. Móríc nejét már 1836-ban nemesnek írják megyénk jegyzőkönyvei. A családi osztály alkalmával Sámuel fiai közül a gyomai uradalmat Albert kapta meg. Ez 1886-ban magyar bárói rangot kapott neje Borosjenei Atzél Zsófia, vele együtt építetője a gyomai új katolikus templomnak, alapítója az ottani árva- és szeretetotthonnak.” (1896. Karácsonyi János: Békés vármegye története III. 208. old.)

Karácsonyi János kérdésére megkaphatjuk a választ **Nagy Ivántól, aki az Ullmann családról ezt írta:** „Ullmann Móríc a család alapítója nagykereskedő, dohánykereskedésből megvagyonosodván 1828-ban Bihar vármegyében Sztány helységre nyert királyi adományt I. Ferenc által, s még több megyében fekvő birtokot szerzett. Nemességét Békés vármegyében is 1828-ban hirdették ki. (1865. Nagy Iván:

Magyarország családai címerekkel... XI. kötet. 397 old.)

Kempelen Béla írja a családról:

„Pozsonyból Pestre települt át Ullmann Mózes, aki feleségével Herschl Veronikával együtt tért ki a zsidó vallásból.” (1937. Kempelen Béla: Magyar zsidó családok I. 96-104. old.)

Tehát Sztányi Ullmann Franciska Wodiáner Móríc neje mint bérlő és hitelvező, magyar nemesasszonyként megvásárolhatta a gyomai „nemesi birtokot örök joggal”. (Sitani-Románia Bihar vármegyében magyar lakosságú község. - Kapreóra-Kaprevár Caprioara-Románia Krassó-Szőrény vármegyében román lakosságú község. A magyar királyságban az első és egyedüli 1337-ben román néven megjelenő település.)

Gudenus János József 1998-ban kiadott könyvében a következőket írja a Wodiáner családról:

rangemelések;

– Birtokadomány Bécs. 1844. aug. 2. (Liber Regius LXVII. Kötet, 436. o.) Osztrák lovagi rang 1858. nov. 26.

– Magyar nemesség adományozása, kapriórai előnévvel, 1844. júl. 4. Sámuelnek.

– Magyar nemesség, maglódi elő-

névvel Béla és gyermekei részére; Rudolf, János, Irén, és Angelika (ez a család maglódi ága).

– Osztrák bárói rang adományozása Mór részére 1858. júl. 14. Magyar bárói rang 1874. ápr. 23. Bécs. (Liber Regus LXVIII. Kötet. 442. ol.)

– Magyar bárói rang, az örökös főrendiházi tagság egyidejű adományozásával Albert részére, Gödöllő 1886. dec. 1. (Liber Regus LXIX. Kötet 82.o.) (ez a család gyomai ága)

Címer: Két dohánylevéllel megrakott arany jobbharánt gerenda által osztott pajzs fent vörös mezőben kinövő fekete sas, felül két arany hatágú csillagot kísérve, lent kék mezőben természetes vizen csónakban ülő három férfi. Sisakdisz: egy kakas, takarók: arany-vörös, arany-kék foszladek - (a címerábrát mindig tükörképként fel-
fogva értjük, tehát a leírás így értelmezhető).

A „gyomai” Albert báróról feljegyezték, hogy: „mint jószívű, egészséges humorú, adományozó kedvű, szeretetreméltó egyéniségről emlékeznek meg róla az írárok. Egyetlen fia Albert, még atyja előtt meghalt, vele a kapriórai Wodiáner család fiágon kihalt. 80 millió korona vagyonát unokahugaira, Wodiáner Móríc báró leányaira hagyta. Albert bárónak 21.000 kh. földje volt. Nagy összegeket hagyott üdülőházak létesítésére, s egyéb jótékony célokra, valamint nagy alapítványt tett a Magyar Tudományos Akadémia javára.” (1937. Kempelen Béla: Magyar zsidó családok. I. kötet 96-104.)

Néhány megjegyzés: Érdekes, hogy Nagy Iván genealógus már előbb is hivatkozott munkájában a Wodiáner címerben a „természetes víz” kitétel, a „Duna folyónak” határozza meg, s felelte „félhold ragyog”, ez a félhold a Gudenus J.J. leírásában hiányzik. A Wodiáner címer is un. „beszélő címer”, a hatágú csillagok utalás az ősök hitére (Dávid csillag), a Dunán hajózás a gabonaszállításra, kereskedelemre vizen, a dohánylevelek a dohánykereskedésre utalnak.

A gyomai népies hittel szemben a Stochammerek nem zsidó származásúak (valószínű a „névmágia”) alapozta e hitet). A Német Birodalomban Nürnbergben kapott első őstük címeres levelet 1578-ban. Grófi rangot 1777-ben József kapott, magyar honosságot ő és gyermekei - többek között a gyomai birtokos Ferdinánd - 1780-ban kaptak.

Cs. Szabó István

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

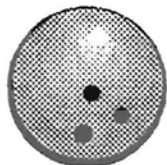
Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálok, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Nagy magyar családok a történelmi Magyarországon

A DESSEWFFY CSALÁD

A cserneki és tarkeői gróf és nemes Dessewffy család ősei ugyancsak a régmúltra nyúlnak vissza, törzse a Desislaus (Dezső) volt. A család első ismert őse Dezsizló, aki a mohi csatában vett részt, s abban az ország zászlaját megmentette. A család a XIII. században a szlavóniai Csernek várát birtokolta. Innen írták nevüket. Még a XV. Század elején is a cserneki előnevet használták. Cherneki Pál 1447-ben a budai országgyűlésen Posega vármegye követe volt még nem használta a dessewffy előnevet. Ugyanebből az ágból való István Dessewffy de Chernek néven először jelenik meg az okmányokon 1460-1476-ban. S így terjed tovább a család Nagy Iván családtörténeti lexikonában 5 táblán megnevezve a leszármazottakat. Felidézve a történelmi múltat emeljünk néhány nagy nevet ez ősi nagy magyar családból.

Miklós fia Sámuel, sárosi főispán, a sokáig virágzó grófi ág megalapítója, ki 1756-ban bárói, 1775-ben grófi rangot nyert. A családnak egyik ága Franciaországba származott át, ott a Rákóczi-felkelés idején Károly francia tábornok lett.

István híres lovassági tábornok volt, aki meghalt 1742-ben. A feljegyzések szerint 1686-ban Buda visszavételekor az első között volt, ki a falakra lépett.

Aurél gróf, politikus és nemzetgazda Emil gróf és Wenkheim Paula bárónő fia. 1784-ben Budapesten született. Jogi tanulmányai után Szabolcs vármegye aljegyzője, majd pénzügyminiszteri fogalmazó. 1874-ben a zborói kerület képviselővé választotta, 1883-ig az alsóház tagja. Ekkor a mérsékelt ellenzékhez közeledett, utóbb a főrendiházban is egyike volt azoknak, akik Apponyi Albert gróf vezetése alatt a 67-es párthoz csatlakoztak. 1887-ben a földhitelintézet igazgató elnöke, 1891-ben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, 1906-ban a főrendiház elnökévé nevezték ki, mely tisztséget 1910. jan. 29-ig töltötte be.

Arisztid, magyar honvédtábornok, Csákányban született 1802-ben. Az osztrák hadseregben a Radeczky-huszároknál szolgált. 1839-óta mint nyugalmazott kapitány élt itthon. A szabadságharc kitörésekor őrnagy lett a sáros vármegyei nemzetőrségnél. 1849-ben tábornokká nevezték ki. Sok felsőmagyarországi csatában ütközött meg az ellenséggel. Döntő részt vett a tarcali csatában. Felsőmagyarországi hadsereg vezérévé nevezték ki. 1849. augusztus 9-iki, temesvári csatavesztés után 19-én letette a fegyvert. Aradon, október 6-án a többi tábornokkal együtt kivégezték.

Sándor csanádmegyei püspök, Pozsonyban született 1834-ben, meghalt Budapesten 1907-ben. 1857-ben szentelték papá. 1868-ban Perger János kassai püspök titkára, 1897-ben sárospataki plébános, 1890-ben csanádi megyéspüspök, 1902-ben pápai trónálló és gróf lett.

Dénes honvédőrnagy 1828-án született, meghalt Budapesten 1898-ban. 18 éves korában a Palatinus huszárezred hadnagya. 1848-ban a szabadságharc hírére Prágából egy századdal haza szökött. Branyiszlónál keresztül lőtt lábbal két óra hosszat üldözte az ellenséget. Csornánál, mint 22 éves törzstiszt verte vissza a császári ulánusokat, itt súlyosan megsebesült. Hónapokig bujdosott az országban. Pár évi hanyattatás után Genfben telepedett le. 1867-ben az amnesztia után tért haza.

Az oldalt szerkesztette:
Császár Ferenc

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Boltunk ajánlata:

- ⇒ Csempék
- ⇒ padlólapok
- ⇒ csaptelepek
- ⇒ külső, belső burkoló kövek
- ⇒ természetes kövek

Várom kedves vevőimet:
Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Elmúlt évszázadok megyei krónikája

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1879.

ápr. 13. 32. sz.

BÉKÉS-CSABA Ápr. 13.

Szarvas Tamás: Békés megye

Itt születtem e megyében
S ez legnagyobb büszkeségem.
Hármas Körös rónatája,
Lelkem büszkén gondol rája.

Tatár nyomta, török járta...
Pusztulásba nyakig mártá.
Pusztulását kihevertük,
Romjaiból kiemeltük.

Híres megye mindenképpen,
Haladás itt minden lépten,
S a mint illik gőzerővel...
Ki nem ésszel, győz erővel!

Népnevelés az országod,
Megjött itt már amint látod,
S megnépesít, - ha így halad -
Tudományal börtönfalat!

Letűnt itt a kátyuk napja,
Útlevelét ki kapja; -
Deszkasima minden útja:
Szarvas-Gyoma. Békés tudja!

Híres megye mindenképpen:
Óriások minden lépten,
S minden verseny! Jelszó alatt
A koszorú el nem marad...

S az utókor? Nagyot bámul,
Krónikát olvasván róla,
Volt egy megye, melynek több volt,
Hírlapja, mint olvasója!"

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1879.

december 9. 133. sz.

"A gyomai városi képviselő testület, múlt hó 30-án nagyérdékű gyűlést tartott, amennyiben a református egyház által sétakertté alakítandó templomterre vonatkozólag, egyhangúlag elismerte, hogy e némelyek által kérdésessé tett funduss nevezett egyház 1717 óta háborítatlanul birtokolt örök tulajdona. Kár volt tehát a kérdés vitássá tételével oly nagy port verni, holott e templomter soha sem volt a város törzsvagyona, s rajta a reformátusok 162 év óta feltétlen szabadsággal rendelkeztek."

(Megj.: Az 1717 évszám a török hódoltság után 1705-1708 között a rácok által elüldözött lakosság visszatelepülésének évszáma. A Békés megyei kis falvak népét - így Gyomaét is - 1686-ban a Gyula város körül folytatott török alóli felszabadító hadműveletek miatt a császári-királyi hadvezetés „áttelepítette” a védettebb Felső-Tiszavidékre. Ugyanilyen áttelepítést rendelt el 1705-1708 között II. Rákóczi Ferenc fejedelem s ugyancsak a Felső-Tiszavidékre, amikor az osztrák-labanc szolgálatba szegődött gyulai és Maros-vidéki határőr rác katonaság szörnyű pusztítást vitt véghez a Körös-Maros közben. Majd 1717-ben a Felső-Tiszavidékről, Bihar

vármegye K-i feléből s főleg Gömör és Nógrád vármegyéből szivárogtak vissza gyomai eleink magukkal hozva ottani rokonságot, ismerősöket.)

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1879.

VI. évf. decz. 11.

„Endrődri; a bíró Kovács I. István úrról azt írják, oly rendeletet adott ki, aki vasárnap kocsmába megy, ott a hely színén elfogatik, és 48 órára bezáratik. Hajlandók vagyunk ezt valami rossz tréfának hinni, mert alig lehetséges, hogy valaki azt hinné, miszerint, községi bíró létére, jogában állna az egyéni szabadságot ily vastagon megsérteni, és annak úgyszólván hadat izenni. Különben ha igaz ezen hír, lesz tán valaki, feljebbvaló a megyében, aki a bíró ezen „tapintatos” rendeletét megsemmisíti.

Különben ezen bíró bigottizmusáról még egyebeket is beszéljenek. Azt írják nekünk ugyanis, hogy nemrég egy Gyuricza nevű kovácsot, azért záratott le 48 órára, mivel ez vasárnap egy utasnak Endrőd alatt eltörött kocsiját megvasalta."

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1880.

november 13. VII. évf. 218. sz.

„Wodiáner Albert úr e héten tett gyulai látogatásának az volt a célja, hogy Wenckheim Krisztina grófnő úrhölgy által ott létesített árvaház építészeti módorát és belső berendezését tüzetesen meg szemlélje. A báró úr (ti. Wodiáner Albert) ugyanis Gyomán egy hasonló árvaházat szándékozik felállítani."

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Ten: Tel/Fax: 66-280-104
Mobil: 06-30-9634-085

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Egy kiállítás margójára

Múlt hónapban megjelent ünnepi számunkban, melyben többek között, beszámoltunk a Rózsahegy Napok és a Hősök Napja ünnepségeiről csak előfizetőink kaphatták meg. Az ünnepség záró eseménye volt a mindnyájunk által jól ismert és szeretett Bella Rózsa Pilinszky-díjas tanár-művésznő kiállítása. Mint ismeretes, a kiállítást Latorcainé Újházi Aranka ikonfestő művész nyitotta meg. A megnyitón elhangzottakat az ünnepi számban közöltük. Az eseményről szóló tudósításunkat azzal folytatjuk, hogy Bella Rózsa szavait idézzük, aki a megnyitó után bemutatta képeit a nagy számmal megjelent érdeklődőknek:

„Szeretettel köszöntöm mindazokat, akik ezen a tiszteletre méltó, szép napon; Szentháromság vasárnapján, és a Hősök Napján a kiállítást megnyitó ünnepségre eljöttek. Mikor képeimet hazafelé hoztam, az úton Tamási Áronnak, az erdélyi, szép magyar nyelven megszólaló írónk szavai jutottak eszembe: 'Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne'. Az ember életének akkor van értelme, ha van számára egy olyan hely, a hatalmas világban, ahová minden körülmények között akár a valóságban, akár gon-

dotban, akár egy hang, egy arc, egy utca, egy fa, egy illat felidézésével visszatérhet azokhoz a mély gyökerekhez, amelyek táplálják.

Bartók Béla 'tisztá forrás'-ként nevezi azt a kultúrát, hagyományt, melyet

semmilyen hatalom, semmilyen kényszer ki nem téphet az ember szívéből, ha az egyszerű is megérintette. Számomra a Hármas-Körös agyagos, sáros partja az a hely, ahol tiszta lelki, becsület, hittel élő és munkálkodó őseink teremtettek egy olyan világot, amit ha az ember gyermekként megtapasztalt, igen tiszta forrást, emberi tartást, alkotóként ihletet ad a számára.

Az olajképeim (vászon és fa alapon) témáikban a hazai tájat, embereket mutatják. A bemutatott alkotásaim zöme az általam a grafikai eljárás-

sok királynőjeként tisztelt rézkarc technikával készültek. Ez az az alkotói technika, ahol a gondolat megszületése után igen mély tisztelettel és alázattal kell a megvalósításhoz fogni, hiszen a sárga, vagy a vörösréz, annak fizikai és kémiai tulajdonságai nem engedik meg azt, hogy csak egy pillanatra is ne figyeljen oda az alkotó. (Elég pl. két perccel tovább maradni a savban a lemezt, vagy hígabb festéket keverni, vagy a rézkarcnyomógépet kevésbé leszorítani, s már nem is az elképzelt kép jelenik meg végeredményként a papíron. Ez kemény munka, fizikailag

, példát mutatva az utókor számára.

Az endrődi ihletésű képeim mellett illusztrációkat is láthatnak. Ám, ha az apró részletekre odafigyelünk, azok is a hazai táj emlékeiből kerültek a képre. A madarak; de sokat lestem őket a konyhánk ablakából, a szöcske, a fűszál a gödör oldalánál. De a kondorosi úton, a régi kovácsműhelyből néha elszabaduló lovak látványa, mely rettegéssel és ámuló csodálattal töltött el gyermekkoromban, mind a gyermekkori képekből szöknek a rézlemez felületére.

Mielőtt megnéznék a kiállítást, kérem, engedjék meg, hogy hálám jeléül munkáim egy részével megajándékozzam azokat, akik a kiállítás létrejöttében segítettek: Dr. Latorcainé Újházi Arankát, a kiállítást megnyitó beszédéért, a Rózsahegyi Rembrandt, Dürer, Eshler, Goya, Kondor Béla, Szalai Lajos, Gross Arnold, mindnyáján mély keresztény

hittel és technikai kíváncsisággal, tudással hozták létre remekműveiket

Köszönöm a figyelmüket, s Isten áldásár kérem mindannyiukra.”

Bella Rózsa

Gyomaendrőd,
2002. május 26.

Fiatalokról fiataloknak

Új nemzedék jelent meg a magyar politikában

A FIDESZ XV. Kongresszusa

Új nemzedék jelent meg a magyar politikában – jelentette ki Gyürk András, a Fidelitas elnöke pénteki budapesti sajtótájékoztatóján, ahol a Fidesz ifjúsági partnerszervezetének parlamenti tagozatáról beszélt.

Elmondta, hogy a Fidelitas színeiben hét képviselő foglal helyet az új parlamentben, a Fidesz-frakció tagjaként. Gyürk András utalt arra, hogy a fiatalok milyen nagy számban és milyen aktívan vettek részt a választási kampányban. Véleménye szerint a voksolás második fordulójának ez volt az üzenete. Úgy látja, a fiatalok aktív érdeklődése az Orbán-kormány elmúlt négyéves tevékenységének kö-

szönhető. Értékelése szerint a választási kampány rácsfolt arra a feltételezésre, hogy a mai huszonévesek apolitikusak lennének. Mint fogalmazott, ezek a fiatalok nem radikálisak, hanem nyugodt, higgadt mérlegelés után döntenek.

A politikus beszámolt arról, hogy a Fidelitas taglétszáma az utóbbi időben ugrásszerűen nőtt, és most már meghaladja a 10 ezer főt. Elmondta, hogy a Fidelitas parlamenti tagozatának képviselői a következő időszakban „a polgári kormány által elért vívmányok védelmét és a restauráció megakadályozását tartják fő feladatuknak.”

Június 15-én tartotta a Fidesz a XV. Kongresszusát Budán a Kongresszusi Központban. Az ülés a szeretet és az összefogás jegyében zajlott.

Mivel ez az újságoldal a fiatalokról szól, szeretném részleteiben bemutatni Gyürk András országos elnökünk beszédét, melyben a fiatalokról és az új kormány fiatalokhoz való nézetéről szól:

„A mi nemzedékünk jól jár majd – mondotta egy barátom a minap – mi biztosan megkapjuk a magunkét.

Nos, ami a kormányprogramot illeti a helyzet nem valami fényes. Pedig az ember egy kicsit még reménykedett is, hátha szólnak hozzánk, fiatalokhoz, tudnak valamit mondani a 18 és 35 közötti korosztálynak. Hogy a szavajárásukkal élve „lecsillapítsák az ifjú szélsőpolgárokat” –vagy, hogy a fölszabadult, örömmel tisztogató főkülügyért idézem: „a minduntalan szent dalokat éneklő és gyertyát égető gyerekeket.” Erre azonban kísérletet sem tettek. A kormányprogramban, amely most és mindenkiért cselekszik, címe szerint nincs külön fejezet, de még egy fél oldal sem az ifjúságpolitikáról.

E helyett az oktatás címszó alatt olyan szemantikai leleményekkel találkozottam, mint a „gyermekközpontú iskola megteremtése”. Bár nagy tisztelettel vagyok a felnőttképzés és az esti oktatás iránt, még nem láttam olyan közoktatást, amely ne elsősorban a gyerekekkel foglalkozott volna. Azt talán nem próbálja ránk verni a kormány, az elmúlt négy évben nem engedték iskolába járni a gyerekeket. Bár ki tudja.

Ígérnek még harminc százalékos ösztöndíjmelést – erről pedig mindenki, aki fél óránál többet töltött egy felső oktatási intézményben, tudja, hogy nonszensz. Minden intézménynek saját ösztöndíj elosztási rendszere van, egészen eltérő számítási módokkal: hol a teljesítményt díjazták, hol az egyenlőségre vagy éppen az egyenlőségre helyezik a hangsúlyt. A megfogalmazás megtévesztő: az ösztöndíjat nem emelheti a kormány, legfeljebb a normatívát, amiből az intézmények dönthetik el, mennyit fordítanak ösztöndíjmelésre. Tudom, persze, hogy a Kádár-korszakban egyszerűbb volt, nem kellett mindenféle felsőoktatási autonómiával vesződni.

A kormányprogramból úgy tűnik a megragadott hatalom ezen a területen nem lódítja meg a fantáziáját. Tartalom nincs, mindössze annyira telik, hogy átnevezik a minisztériumot...

A gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium feladatának pedig azt szabja a városligeti miniszterelnök, hogy a fiatalokat a politizálásból visszavezesse a szórakozásba. Ennyi.

Most jó fiatalnak lenni – mondta egy idősebb úr láthatólag irigykedve hallgatva a Hajrá Magyarok-at kiáltókat a Millenáris Parkban. Igen. Gyertyával a kézben fenn a várbán, zászlóval a Kossuth téren, fáklyával a hidakon, boldogan lelkesedve, most jó fiatalnak lenni.

Nagy időket élünk. Egy most a formálódó nemzedék megtalálja a hangját. A Fidelitas már ennek az új nemzedéknek a hangján szól. Őket képviseli az Ország Házában is. Fiatalokat, akik az elmúlt négy évben jól érzeték magukat ebben az országban.

Gyürk András beszédét következő számunkban folytatjuk.

Az oldalt szerkesztette Várfi Péter

DIÁKSPORT

Legszébb eredményeink

Május 23-án Gyulán rendezték meg a 3 próba megyei diákolimpia döntőjét, amelyben iskolánk II. korcsoportos leánycsapata hatalmas versenyben I. helyezett lett. Egyéniben **Farkasinszki Marian** II. második helyen végzett.

Ez a csapatunk június 11-én az országos diákolimpiai döntőben a többi megyei győztes csapattal mérte össze erejét. Ebben a rendkívül rangos mezőnyben lányaink kiemelkedő versenyzettel III. helyen végeztek, nagy múltú sportiskolákat maguk mögé tudva.

Csapattagok: **Farkasinszki Mariann, Geszti Bettina, Farkasinszki Zita, Keresztes Kitti, Balog Hajnalka, Tokai Gréta**

Versenyszámok: 60 m futás, távolugrás, kislabda hajítás, 4x100 m váltó
Május 22-én Gyulán a 4 próba versenyt rendezték meg, iskolánk csapata a megyei döntőben II. helyen végzett.

Csapattagok: **Dógi Richárd, Fekécs Zoltán, Dógi Jenő, Csorba Máté, Keresztes Márk.**

Május 21-én az egyéni döntőben **Lakatos Mária** 300 méteren III. lett.

Vaszkán Gábor

Testnevelő tanár, atlétika edző

Az Európai Unió kapujában

VII. Az Európai Unió bővítése

A rendszerváltozás kezdete óta eltelt tizenkét év során egyetlen olyan cél volt, mely a hazai gazdaság számára létfontosságú és megkérdőjelezhetetlen: az Európai Unióhoz való csatlakozás. Minden más gazdaságpolitikai cél hosszabb-rövidebb időre háttérbe szorítható volt. **A csatlakozás sohasem csak politikusok vagy a pártok ügye volt, hanem az egész társadalomé.** Az Európáról való gondolkodás a mi térségünkben a jobb társadalmi berendezkedésről szól. Ebben a folyamatban bár kinek-kinek a saját szakmája, élethelyzete a legfontosabb, de mégsem lehet megfeledkezni arról, hogy az integráció és a vele járó átalakulás a gazdasági reformok mellett határozott kulturális és politikai dimenzióval is jár.

A csatlakozás történelmi jelentőségét abban fejezhetjük ki legjobban, hogy ez a körülmény nemcsak a gazdaság-, de életünk minden területére; a munkahelyekre, a családok hétköznapijaira is érezhető hatással lesz.

Mielőtt az Unió bővítéséről s benne csatlakozásunk folyamatát bővebben taglalnánk szükséges az eddigi folyamatok rövid áttekintése.

1989. júliusában a párizsi csúcstalálkozón a vezető ipari országok felkérték az Európai Bizottságot, hogy szervezze meg Magyarországnak és Lengyelországnak szóló gazdasági segítség nyújtás programját. A Phare programot később Csehországra, Szlovákiára, Bulgáriára, Romániára, Albániára és a három balti országra is kiterjesztették. E segítségével alapvető filozófiája az volt, hogy a keleteurópai országoknak lehetővé kell tenni az Eu. Csatlakozásban való részvételt.

1991. december 16-án került sor az Európai Közösség és Magyarország közötti társulási szerződésre. Ez az egyezmény szabályozta a kereskedelmi és gazdasági együttműködést, előirányozta a jogharmonizációt, a kulturális együttműködést és a politikai párbeszédet. A társulási szerződés ily módon vitathatatlanul hozzájárult ahhoz, hogy országunk mielőbb bekapcsolódhasson a nyugat-európai kereskedelmi rendszerbe és piacba.

1993. júniusában Koppenhágában tartott ülésén az Európai Tanács először kötelezte el magát politikailag a köz-

ép és keleteurópai országok taggá válása mellett és fogalmazta meg a csatlakozási kritériumokat.

1994. április 1-én nyújtotta be hivatalos csatlakozási kérelmét Magyarország az Európai Unióhoz.

1997. július 16-án Az Európai Bizottság kezdeményezte a csatlakozási tárgyalások megkezdését

Csehországgal, Szlovákiával, Lengyelországgal, Magyarországgal, Észtországgal és Szlovéniával.

1997. december 13-án az Európa Tanács Luxemburgban tartott ülésén döntött arról, hogy a keleteurópai országok előtt megnyitja kapuit.

1998. március 31-én indították magát a csatlakozási folyamatot megindító kétoldalú kormányközi konferenciák formájában Ciprussal, Csehországgal, Észtországgal és Lengyelországgal.

1998. november 10-én megindultak az érdembeli tárgyalások Magyarországgal is.

1999. március 12-én Magyarország hivatalosan is a NATO tagjává vált, hiszen ez is az eu-atlanti integráció fontos részét képezte.

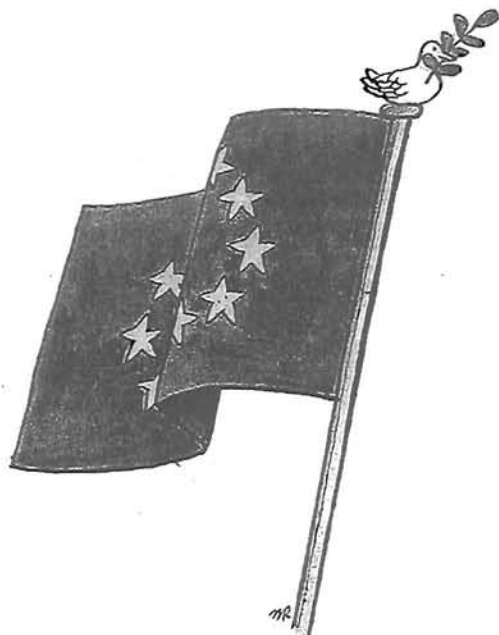
Ez tehát röviden az út, amelyen eljutottunk a csatlakozási tárgyalásokhoz, sőt azoknak rövidesen, még ebben az évben, a befejezéséhez. Látnunk kell azonban, hogy a kommunista blokk romjaiból kiemelkedő új demokráciák, így hazánk is, támogatást és együttműködési hajlandóságot várnak nyugati szomszédaiktól. S remélhető, hogy öreg kontinens történelme és földrajza végre nyugvópontra kerül. Azt látjuk, hogy az **Európai Unió egész Európa előtt ki kívánja tárni kapuit.** Ez azt jelenti, hogy a jelenlegi és jövőbeni tagoknak együtt kell megoldást találniuk, hogy a kezdetben csekély számú tagállam számára alapított társulást, hogyan szervezzék meg, hogy a különböző háttérrel és kultúrával rendelkező nemzeteket ösztönözzék arra, hogy együtt éljenek egy közös Európában, szuverenitásuk feladása nélkül, de az Unió meglévő közösségi vívmányait átvegyék, s részt vegyenek a közös politikamegvalósításában.

Azok a kihívások, melyekkel az egységesülő Európának egy fél évszázad múltán majd szembe kell néznie, nem kevésbé jelentősek, mint az ötven évvel ez előttiek.

Hírek

Június 4-én Ausztria agráriumáról, az „EU csatlakozás előtt és után” címmel tartott előadást Mezőhegyesen a növénytermesztési napok keretében rendezett agrárfórumon Ernst Zimmer osztrák agrárattassé. Hangsúlyozta, hogy még nincs közös álláspont a 2004-ben újonnan belépő országok hány százalékos támogatást kaphassanak a mezőgazdaság területén. Mivel az EU-nak 2006-ig elfogadott költségvetése van így szinte biztos, hogy a belépő tagállamok kezdetben a támogatásuknak mindössze 25 százalékára számíthatnak.

Császár Ferenc

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Kolozsvárott kezdődtek a Szabédi Napok, majd Szabédon folytatódtak. Kolozsváron széles érdeklődés mellett a Györkös Mányi Albert Emlékházban nyitották meg, délelőtt könyvbemutatóval, pódiummússal folytak a különböző események, délután a Házsongárdi temetőben megkoszorúzták Szabédi Lászlónak a törhetetlen gerincű, tragikus sorsú költőnek sírját. A „felmentő levél” c. Szabéiról, és Vass Albertről készült filmeket a Tranzit Házban mutatták be. Június 2-án a Szabédi Emlékházban koszorúzták az ünnepség résztvevőit. A rendezvénysorozat Szabédon folytatódott.

Nagyszalontán kilencedik alkalommal rendezték meg a Városi Ünnepnapokat. A négynapos rendezvény sorozat június 4-én fejeződött be. Többek között az Arany János Emlékmúzeumban „Tisztelgés a gyermekek előtt” címmel rajzkiállítás nyílt. Szombaton-vasárnap sport és gyermekrendezvények voltak. Nagyszalonta Bocskai István fejedelem által alapított város 396. évfordulóján tudományos konferenciát tartottak, melyen Egyed Ákos kolozsvári történész, Tonk Sándor, a Sapientia-EMTE rektora, Nyakas Miklós, a hajdúböszörményi Hajdúság Múzeum igazgatója, Dánielisz Endre nagyszalontai történész és a helyi Arany János Emlékmúzeum igazgatója Zuh Imre tartottak előadást.

Kolozsvárott, Szatmárnémetiben, Nagykárolyban, Besztercén június 6–9 között a Csíkszeredai Hargita Székely Népi Együttes nagy közönségsikertől övezve tartotta műsorát, melyen többek között a „Szarvas-rege” táncjátékot is bemutatták, amely a magyar eredetmonda-alapjával szolgáló csodaszarvas történetet dolgozza fel. A vaskos gyimesi ütő-

hangszer, a kacér humor és a végtelenül, folyton áradó gyimesi, moldvai, felcsíki népzene igaz üneppé varázsolta a Hargita fellépéseit.

Mezőfényen, Szatmár megyében június 2-án tartották harmadszor nagy sikerrel a rézfúvósok találkozóját, melyen hat zenekar vett részt.

Érmihályfalván, az Érmellék fővárosában Jubileumi Városnapokat tartottak Június elején. Az ökumenikus istentisztelet után a Szécshenyi téren volt az ünnepélyes megnyitó. A gazdag kulturális program mellett sor került politikai fórumra is, ahol Toró Tibor és Szilágyi Zsolt, az RMDSZ reform platformjának elnöke és alelnöke beszélt az egybegyűltekhez. Téma: a NATO csatlakozás előnye.

Marosvásárhelyen június 4-én rendkívüli tanácsulésen a város díszpolgári kinevezésekről döntött. Két-két magyar és két-két román személynek ítelték oda a címet. Azonban közös megegyezéssel egy ötödiket is felvettek a kitüntetettek sorába. A közelgő Marosvásárhelyi napokon a magyarok közül tehát Illyés Kinga színművésznő és Hazáz Sándor néprajzkutató, és Simon Ferenc egykori válogatott sportoló vehetik át a szép kitüntetést.

Kovácsnán június első napjaiban a Körösi Sándor Diák-színpad immár harminc esztendeje hirdeti legfőbb célját: a magyar szó, népi kultúra, és hagyomány ápolás tovább vitele a szórványvidékeken is. E gondolatok jegyében nyílt meg harmincadszor a jubileumi Rendezvénysorozat, melyen a színjátszás mellett előadások, kerekasztal beszélgetésekre is sor került gyermeknevelésről, drámapedagógiai módszerekről stb.

Sepsiszentgyörgyön az áprilisban felavatott Míves Házban június 4-én nyitották meg a „Játékeremtés” című kiállítást, amelyen Kónya Ádám tartott a játékok világába bepillantó előadást. A tárlatot a Székely Nemzeti Múzeum és csernátóni Múzeum anyagából válogatták.

Szatmárnémetiben június 14-én került sor a Polgári Fórumra, a Városi Szakszervezetek Művelődési Házában melyet a Polgári Együttműködés Tanácsa szervezett. A meghívottak között találjuk Tökés Lászlót a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspökét, az RMDSZ tiszteletbeli elnökét, Tempfli József nagyváradi római katolikus püspököt, Aradi Attilát, a Szatmári Római Katolikus Egyházmegye ideiglenes kormányzóját s még sok lelkipásztort, esperest, és parlamenti képviselőket.

*Krisztus keresztje olyan teher,
mint a madárnak a szárnya - az emeli a magasba.*

Clairvauxi Bernát

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671

Gyomaendrőd Fő u 14.

Corvo bianco
Cipőipari Bt.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

Hunyai események

Kirándulás Tiszaszigetre, Ópusztaszerre

Kedves meghívást kaptunk a tiszaszigeti hívektől, és plébánosuktól, Seidl Ambrus atyától: korábbi látogatásunkat viszonzva, látogassuk meg őket június 13-án, Szent Antal ünnepén, hisz ez templomuk búcsúja.

Nagy örömmel tettünk eleget e meghívásnak. A meghirdetett zárandókútra a busz néhány nap alatt megtelt.

Június 13-án, szép nyári reggelen indultunk a hunyai templomtól. Zárandokutunkat Iványi László plébános vezette, elkísért minket Tóth Mihály kántor úr is.

Időben érkezünk Tiszaszigetre, a templom előtt már várt minket Seidl atya. Mivel még volt idő, azonnal átmentünk Kübekházára is, a hármashatárhoz (magyar, román, szerb). Itt megtekintettük a templomot, majd visszaindultunk Tiszaszigetre. Énekszóval vonultunk be a templomba, tiszteletünkre harangoztak is. A templomban már vártak bennünket a helyi hívek.

Az ünnepi szentmisét Seidl Ambrus, és Iványi László plébánosok mutatták be. Mise után még külön ájtatosságot tartottunk Szent Antal tiszteletére. Ime, egy ima Szent Antalhoz:

„Nagy csodatevő és szegények barátja, Szent Antal, tekints szeretettel nyomorúságunkra! Bizalommal telve hívunk segítségül gondjainkban és bajainkban. Könyörögj ki Istentől azt a kegyelmet, hogy a nyomor enyhítésére sok segítő és jó-

tevő támadjon! Gyújtsd fel példáddal a szívekben az önkéntes lemondás szellemét, hogy a szegények kenyere gyarapodjék. Add, hogy hozzád hasonlóan azok mellé álljunk, akiknek nincs semmije! Segíts, hogy minden szükölködőben az Üdvözítőt lássuk, Akit te karodban hordoztál! Nyisd meg szemünket, hogy a mások szenvedéseit meglássuk, és bármily kevesünk is van, azt Isten iránti szeretetből készségesen megosszuk nélkülöző testvéreinkkel! Amen.”

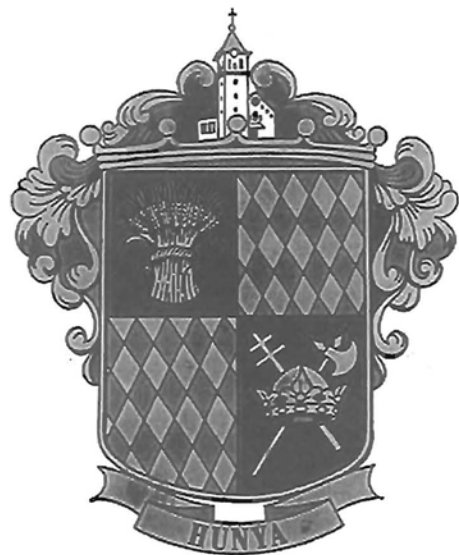
Mise után a helyiek a kultúrházba invitáltak, ahol megvendégelték bennünket. Köszöntött minket a helyi polgármester úr is.

Ezután tovább indultunk Ópusztaszerre.

Nagy élmény volt a nemzeti emlékpark megtekintése. Itt szétszéledtünk, mindenki erejéhez mérve barangolt, és tekintette meg a látványokat. Délután 4 órakor nézhettük meg a Feszty körképet. Nagyon-nagy élményt jelentett számunkra. Legtöbben még nem láttuk, de akik látták, azok is elbűvölve nézték e monumentális nemzeti értéket.

Mivel nagyon jól éreztük magunkat, a körkép megtekintése után még tovább nézelődtünk. A jelenlévő gyerekek gondoskodtak arról is, hogy a nagymamák pénztárcája nehogy vastagon térjen haza, a jégkrém árusok nem kis öröme.

Élményekkel teli, este 7 órára értünk haza templomunk elé.

Hunya község címereinek heraldikai leírata

A címer külső és belső formája hagyományörző módon az alapító Harruckern bárói család ősi címeréből lettek átmentve.

A címer formai jegyei: kerek talpú, négyelt (dobor) pajzs.

A jobb felső kék mezőben egy arany búzakéve szimbolizálja a település mezőgazdasági jelenét és múltját, egyben az összetartozást is érzékeltetve. A baloldali alsó kék mezőben Szent Lászlónak, a település védőszentjének és első névadójának (Endrődszentlászló) jelképei kaptak helyet. A háromlevelű, ezüstsisakú aranykorona, mögötte pedig keresztben Szent László ezüst csatabárdja és egy ezüst kettős kereszt.

A bal felső és jobb alsó mezők vörös-arany színűek, hosszában rutázva. A címerfőn egy ötgyöngyös bárói korona áll. Az ebből kiemelkedő település templom az építető és későbbi névadó Hunya családnak állít emléket, valamint a település vallási hovatartozását is kifejezésre juttatja.

A címertakaró színei megegyeznek a család címereinek színeivel. Jobbról kék-arany, balról vörös-ezüst. A címert legalul a település nevének magába foglaló arany szalag zárja.

BOROS BÉLA

a címer tervezője, Mezőkovács háza

Templombúcsú Hunyán

Az idén tartottuk új templomunk immár második búcsúját.

Néhány hete még úgy gondoltuk, mára már minden elkészült, és rendben van, az idei búcsú olyan csöndes, egyszerű búcsú lesz. És az utolsó pillanatban kiderült, hogy mégsem így van. Az idei év is tartogat számunkra meglepetést, és fontos eseményt.

Elkészült Hunya község gyönyörű címere és zászlója. Jól gondolta ezt Hoffmann Márton polgármester úr, hogy ezek meg-

szentelésére soha jobb alkalom nem nyílna, mint a mai nap: templomunk búcsúja, mely községünk és templomunk védőszentjének, Szent László királynak az ünnepe.

Az ünnepi szentmisét Ondavay Tibor pápai prelátus, mezőtúri plébános úr celebrálta kerület papságával. Jelenlétükkel megtisztelték minket a polgármester úron és iskola igazgató helyettesen kívül Domokos László képviselő úr titkára, Fülöp Zoltán úr is.

Szép számban voltak hívek a környező egyházközségekből is.

A szentbeszéd után a polgármester úr ismertette a címer heraldikai jelentését. Ezután Iványi László plébános úr megáldotta a címet és zászlót.

Mise végén körmenet volt. A himnuszok elhangzása után a jelenlévők kivonultak a templomkertbe, ahol kötetlen beszélgetés, és vendéglátás következett.

A Holokausztra emlékeztünk

Emléktáblát helyeztek el Június 16-án Gyomán a Fő út 181. sz. ház falán, (amelyben ma a Kiss Bálint Általános Iskola működik), mely egykor a zsidók gettója is volt. 58 évvel ezelőtt, 1944-ben ezen a napon innen vitték el a gyomai zsidókat a különböző haláltáborokba, ahonnan sajnos, csak nagyon kevesen jöttek vissza. Szép számmal gyűltek össze a város lakói, s nemcsak az egyházak s intézmények képviselői. A gyülekezőket megszólítva egy idősebb asszony is eljött, hogy a megemlékezés virágait elhozza. Ő, mint mondotta, szemben lakott e házzal, s sajnos szomorú tanúja volt annak, amikor elvitték az itt összegyűjtött zsidóságot. A megjelenteket Preiszt György köszöntötte, aki Blum Mór gyomai kereskedőnek unokája. (Üzletük a mai Bajcsy Zsilinszky út és Kosuth út sarkán volt) A megemlékezés zsidó imádsággal kezdődött jidis és magyar nyelven. Majd a szomorú napokra emlékezett vissza egy „túlélő”, Kerekes Gábor. Ezután a Kner Imre gimnázium egyik tanulója olvasta fel Szilágyi Ferenc megrázóan szép költeményét, amelyet a mai alkalomra írt.

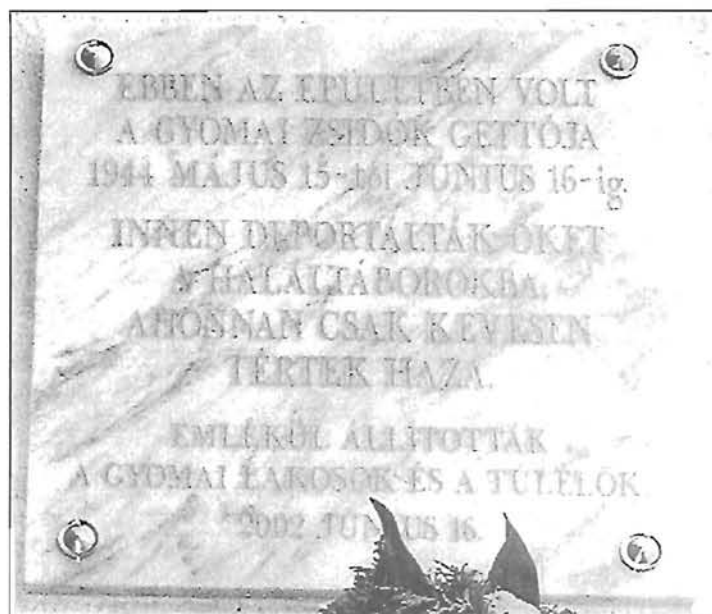
IN MEMORIAM

Az egykori gyomai gettó emléktáblájának felavatására

Nem sokkal azután, hogy a vas Tigris meg a Párduránk tört, és menekült őz, nyúl e szörnyek elől, és Isten népére csapott vak dühvel a Sátán, otthoni fészkeből üzve ki nőt, gyereket, ősz nagyapát, nagyanyát, s a menyasszonyt tépve le boldog választottja meleg kebliről – ő, vad idő! Mentek?! – mert vitték őket szekerekkel, marhavagonban lóval meg gyalogul, tank s katyusák tűzibe... S még csak a tűz, de a fagy: ha leült, hószobra magának; néma, komor, bálvány, a haza és a család távoli áldozata; amíg itthon várta az asszony sírva s a csöpp gyermek- hősobor, élvefagyott... És fégyvertelenül akiket csórón az aknamezőkre Űze a zsarnok kor, és kiket orv dühű gáz Szörnyű kamrákban pusztított s a harangok érce fölött nem szólt, legföljebb vak dühű ágyutorok és rút káromlás – No de most a tört honi ércék zúgjanak: emlékü őrzi e föld, ez a nép és mind-mindazokat, akiket – vént, gyermeket, asszonyt, mert más volt ősük: hurcolva messze a torz törvény. Törvény?! Hisz ilyet Isten s ember sose ismert mert nincsen hozzá égi se földi alap. Jött nagyanyám lobogó ősz hajjal, ősi Erinnys; - Elvitték őket! - S könnybe borult a szava – el a gettóból, amit ősük, Mózes-hitű egykor épített, árvák otthona, háza gyanánt. És most lön tömlőc, börtön késő maradéknak... És „vétük” mi vala? Nincs cikkely, égi se földi! Az ősz boltosné a sarkon – arca ezer ránc – Bocskorszijat adott a ladir -, irkavető Kis nebulóknak, míg férje, könnyökvédőjének a klotján almát fényesített, s dugta mosolygva felém míg nagyapámmal a föld lehető termése felől folyt a gondjuk, s a Dan-zugja után Danzig (igy mondták) félelmes sorsa meredt fel – melyet a kis Gara úr, újsággézbeseitőnk, hóna alatt cipele sanda pokolgépként, s elvitte a kényszerű árust a sok rémhírnél is iszonyúbb: a való! - Víz sincs, fekhely sincs a vagonba! – kiálta sötéten ősz nagyanyám, s kirohant még látni utolszor a kedves, régi barátneket... Milliókért zúg a harang most, s merre csak ágyú szólt, sírjukon s orv Crucifix! – Orvos urunk, ki a holtat létre hozád volt Judea földjén, Gyógyítsd meg, ha lehet, kösd be a mély sebet!

A halottak emlékére emléktáblát állított Gyoma lakossága, a túlélő zsidók és családtagjaik.

Az eseményről Császár Ferenc tudósított

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Mária néni meséi

Hurrá gyermekek! Itt a nyár! Itt a nagy vakáció! Most félre tesszük a meséket. Verseket küldök néktek. Tündér országról, délibábról, vígaságról, multaságról.

ZSUZSIKA TÜNDÉRORSZÁGBAN

Halkan zúg az esti szellő,
Arnyas lombra lép,
Bóbitáját becsukja a
Pitypang s margarét.
Kicsi ágán Zsuzsika is
Alszik, szendereg-
Színes álmat fest elé egy
Víg manógyerek.

Álomtündér repíti őt
Pilleszárnyakon,
S kipp-kopp ott kopognak már egy
Fényes ablakon.
Tündérportás kaput nyit, s mint
Csillanó csoda,
Vendégvárón felragyog a
Tündérpalota

Arany tóban, ringatóban
Hófehér hajó.
Zsuzska tapsol: - Csónakázni
Abban volna jó!
Jaj, de mégsem, mert amott meg
Száz manógyerek
Sok-sok fejű mesebéli
Sárkányt ereget.

Oda menjünk, vagy tán oda,
Hol a fák alatt
Kis tündérek bújócskáznak,
Vígán játszanak.
Mennyi pille! Mennyi virág!
De szép itt a rét!
Még a fű is gyémántból van,
S gyöngy a margarét.

Márvány kutak csobogása
Bűvös muzsika.
Szól a tündér: - Itt maradsz-e
Nálunk Zsuzsika?
Lásd, itt minden csupa mese,
Csillanó csoda.
- Igen ám, de anyukát itt

Nem látnám, soha!

- Nézd, egy egész tündérboltot
Adnék itt neked!
Ahány játék, ahány baba
Mind megveheted.
S ha akarod, ici-pici
Tündérke lehetsz.
- Szébb annál, ha anyu otthon
Két karjába vesz!

- Jó kislány vagy. - szól a tündér -
Repülj hát haza!
De játszani elhozlak majd
Minden éjszaka.
S hipp-hopp, Zsuzska máris otthon
Szendereg megint
Ablakán egy napsugárka
Vígán betekint.

DÉLIBÁBOS VERS

Mit mutat a délibáb a
Pusztaságon?
Kopasz veréb üldögél egy
Szár az ágon.
Tollas süveg a fején,
Azon járunk te meg én
Cifra táncot.

Mit mutat a délibáb a
Pusztaságon?
Fordítva ül egy majom a
Zsiráfháton.
Ugy lovagol előre,
Vízben ringó mezőre
Kocogósan.

Mit mutat délibáb a
Pusztaságon?
Tarka pillét ingó-bingó
Rózsaszálon.
Tarka pille messzi száll,
Álmos a szél, szundikál,
Csönd az ágya.

JÓ MULATÁST

- Hová, háová
Kislibuska?
- Boltba megyek én.

Tollszoknyámat
Kimosom, és
Füldőt veszek én,
Ugy megyek a libabálba,
S legszebb leszek én!
- Menj csak, menj csak
Kislibuska,
S ha majd áll a bál,
Víz fölött a szűnyogprímás
Neked muzsikál.
Téged bámul még a nap is,
Ha a csöpp tavon
Vízcsepp gyöngye
Fénylőn csillan
Rózsaszín tolladon.

KÖRBEN ÁLLÓ TE LESZEL

Nyáridőben, náderdőben
Szól a békaszerenád.
Holdvilág küld színezüstből
Sugarakat tereád.
Szűnyognép az éji dalnok,
Sírva-ríva nőta zeng,
Óreg fűzek rőt szakálla
Szélkavarta tóba leng.

Az ég alját bíborosra
Festi már a pirkadat,
Virradóra újra szól a
Nótaszerző víg csapat.
Kócos fészkén álmos golya
Ébresztőre kelepel,
Neked szól a kiszámoló,
Körben álló Te leszel.

ÉBRED A FALU

Pirul az ég alja
Hajnaltban,
Kukorít a kakas
- Hajnal van!
Kárálnak a tyúkok,
A malac is moccan,
Szárítón két álmos köcsög
Halkan összekoccan.
Sajtárban a friss tej
Csurran habról habra,
Rákacag a bűgőgerle
A felkelő napra.
Megébred a szél is,
Bokrok lombja rebben,
Piruló hajnalra
Ráköszön a reggel.

Iványi Mária

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

Balesetveszély!

Endrődön, a Korányi utca elején egymás mellett két hatalmas gödör tátong a szilárd útburkolaton. Az idő múlásával a két gödör egyre nő. A környékbeliek tudják, hogy csak nagyon ügyes manőverezéssel lehet e szakaszon átkelni.

Ha gyanútlan idegen jár arra kocsival, ma már nem is a kocsiban keletkezett kár a kérdés, hanem a balesetveszély. Ezt támasztja alá, hogy nemrég már rendőrök is helyszíneltek.

Bár az illetékesek a hibát már megszemlélték, mindaddig, amíg nem lesz megjavítva, az utcaszakaszt le kellene zárni! Sürgősen, míg baj nem történik!

Irodalmi oldal

BÖLCSŐJÉT KERESTE A MAGYARNAK (Így élt Kőrösi Csoma Sándor)

Szilágyi Ferenc könyvének szerkesztett folytatása

1815 derekán az enyedi diák befejezte tanulmányait a hatéves főiskolai tagozaton is, s júliusban sikeresen kiállta a szigorlatot, az úgynevezett rigorosumot. 1815. augusztus 1-én pedig amint önéletrajzi vázlatában később megírta – már Németországban, a göttingeni egyetemen volt...

A Göttingenben töltött két esztendő mindenképpen a nagy felkészülés ideje volt: nyelvtudását, történelmi ismereteit tovább bővítette, az angollal és a franciával is ekkor kezdett behatóan foglalkozni, sőt olaszul is tanult, amint a göttingeni könyvtár kölcsönzési naplója bizonyítja...

1918 végén ért vissza szülőhazájába, hogy majd továbbinduljon az ősi haza felé...

1819. november 23-án, hétfői napon indult útnak, s öt nap múlva november 28-án lépte át a Vöröstoronyi-szorosnál szülőhazája határát...

Mikor Kőrösi Csoma Sándor megkezdte tibeti kutatásait, az európai tudomány alig tudott a hegyóriásoktól védett, titokzatos belső-ázsiai ország életéről, nyelvéről, irodalmáról. Ami keveset Európa ez idő tájt Tibetről ismert, azt a római hittérítőknél köszönhetjük, akik a XVIII. század első felében Lhaszában megtelepedtek. Két kapucinus barát küldött haza nyelvi és irodalmi anyagot, amelyből az ágonston-rendi Antonio Agostoni Giorgi (1711-1797) megszerkesztette a maga Alphabetum Tibetanum című vaskos, de sok tekintetben megbízhatatlan munkáját, a szerző maga nem járt Tibetben, s csak másodkézből szerezte értesüléseit. Ez volt az a mű, amely szinte sorsfordulót jelentett a magyar utazó pályájában...

Megbízható szótár azonban még nem készült európaiak számára a tibeti nyelvről. Erre a feladatra, az első használható, tudományos tibeti-angol szótár megírására vállalkozott most a tudós vándor...

Ladák tartomány, amelynek kolostoraiban a magyar tudós tibeti tanulmányait megkezdte, voltaképpen nem tartozik Tibethez, ahhoz az úgynevezett „Nagy-Tibet”hez, ahová akkor idegen csak élete kockáztatásával, álruhában juthatott be. Sven Heddin, a nagy svéd utazó még századunk elején is csak tibeti pásztornak öltözve kísérhette meg a bejutást a lhászi dalai láma titokzatos országába...

A Himalája hegységben, a Karakóramtól délre elterülő Ladách tartomány Kasmirhoz, Indiához tartozik. Ez a világ legmagasabban fekvő lakott területe: délkeleti részében, Zanszkárban még a folyóvölgyek is általában 4000 méter magasan húzódnak, az éghajlat tehát rendkívül rideg. Érthető, hogy lakossága is nagyon gyér: a mintegy 120 000 km². területet alig 200 000 ember lakja., s Csoma idejében még kisebb volt a számuk. Megélhetésük is nehéz: csak kevés árpa és zab terem a sovány földeken, s néhány igénytelen jak legel a hegyi réteken. A lakosság zöme tibeti, s az ún. lámaizmust követi...

Itt kezdte meg tanulmányait a magyar tudós, „1823. június 26-tól 1824. október 22-ig a zanszkári zárdában – Zanglában –, Ladách tartomány legdélnyugati részében tartózkodtam, ahol a láma segítségével a tibeti irodalmat tanulmányoztam...”

A kolostorban a legszigorúbb szellemi fegyelemben élt: látástól valóságig bújta a könyveket, tápláléka mindössze az itt szokásos zsíros, sós, fehér (tejes) tea volt...

Hogy hogyan élt itt a magyar tudós, arról még száz év múltán is tudtak Zanglában. Baktay Ervin századunk 20-as éveiben bejárta Kőrösi nyomait, s Zanglában találkozott olyan öregekkel, akik szájhagyomány alapján tudtak Szkander bégéről (Sándor úrról: így nevezte ugyanis magát keletiesen a vándor). Can Rabtan, öreg zanglai például nagyapja szavai nyomán így beszélt róla: „Hallottam, hogy Szkander bég idejének legnagyobb részét kis szobájában ülve és olvasva töltötte, s még a leghidegebb télben sem gyújtott tüzet. Azért nem akarta, hogy a tűz égjen a szobájában, mert a füst megfájdította volna a szemét, pedig erre ő nagyon vigyázott, tekintettel az olvasásra, meg a ta-

nulásra.” Az öreg zanglai arról is tudott, hogy Szkander bég egyszerű tibeti ruhában járt, ami nyáron durva daróckaftánt, felhajtott szélű prémes süveget s nemezcsizmát vagy szalmabocskort jelentett, télen pedig erre még birkabunda jött, a lábára meg gyapjúval kitömött bőrcsizmát húzott. Azt is elbeszélte az öreg ladáki, hogy Szkander bég a kezét rendszerint ruhája alatt tartotta, a hóna alatt melengetve, s csak akkor húzta elő egy-egy pillanatra, ha fordítania kellett az ölében fekvő könyv lapjait. S ha ismerjük a hosszú és szigorú zanglai teletek, amikor kint mínusz 20-30 °C a hőmérséklet, s a fűtetlen kolostorban is 10-15 °C a hideg csak csodálhatjuk a magyar tudós hősiességét. Fűteni nem lehetett, mivel a ladákiak nem ismerték a kályhát, tűzhelyet, a nyílt tűz lángja-füstje pedig lehetetlenné tette volna a munkát. E fáradtságos önfeláldozó tanulásban hű társa és segítőtje volt a tudós láma...

A magyar tudós azonban nem csupán a tibeti nyelvről ismerkedett meg, hanem egy elzárt, addig ismeretlen irodalom kincsésbányájával is...

S valóban: a magyar kutató adott hírt először a tibeti kolostorban rejtőző nyomtatott vallásos és tudományos művekről, ő mérte föl és rendszerezte őket először, a tudós láma segítségével jegyzékbe foglalva szakkifejezéseiket. Már zanglai tartózkodása alatt megállapította, hogy a tibeti irodalom csaknem egészében az indiai eredetű szanszkrit klasszikusok hű, pontos fordításából áll. (Mivel azonban a szanszkrit eredeti sok esetben elveszett, kivételes jelentősége van ezeknek a fordításoknak...)...

Már itt Zanglában megkezdte a magyar tudós a **Kandzsúr (A lefordított parancs)** és a **Tandzsúr (A lefordított tanítás)** elnevezésű két nagy irodalmi gyűjtemény több száz kötetének áttanulmányozását, amelynek az északon elterjedt buddhizmus vallási tanait és világi tudományát (földrajz, csillagászat, orvostudomány) foglalják magukba. Ő volt az első európai tudós, aki e műveket végigbúvárolta, s megismertette a világgal. De nem érte be ennyivel már Zanglában sem. Külön fölkérte a lámát s más avatott tudósokat, hogy készítsenek számára egyes tudományos kérdéseket megvilágító értekezéseket. Tibeti tanulmányai során (miközben a szanszkrit, a hindi, a mongol, és a kínai nyelvről is megismerkedett), nem feledkezett meg a maga eredeti céljáról sem. Fölfigyelt rá, hogy szerkezetében a magyar nyelv a keleti eredetű nyelvekkel mutat rokonságot. Zanglai újtjáról szóló jelentésében ezt írta: „Bátorkodom azt állítani, hogy anyanyelvem, a magyar, közei rokonságban van, nem szókinésében, hanem szerkezetében a török, az indiai, a kínai, a mongol és tibeti nyelvekkel...”

Nagy munkakedvvel s eredménnyel dolgozott: tizenhat hónapos zanglai búvárkodása végén már azt írta, hogy képes volna egy tibeti nyelvtan megírására, ismertetni tudná Tibet rövid történetét, földrajzát és irodalmát, s készen van egy 30 000 szóra terjedő szójegyzéke. Örült gyors előrehaladásának, mert úgy érezte, minél hamarabb végez tibeti tanulmányaival, annál hamarabb követheti a maga eredeti célját...

1824 őszén, majd másfél évi hősiesség után elhagyta a kolostort. „Mivel nem maradhattam tovább abban az országban, mert az nem járt volna előnnyel reám nézve, megegyeztem a lámával, hogy 1824-25 telét vele együtt Szultánpurban, Kuluban töltsöm...és ott rendezem az összegyűjtött anyagot, egy tibeti-angol szótár céljára...”

A magyar tudós kerek három évig, 1830 novemberéig volt a kanami kolostornak, illetőleg a vele szomszédos kis szerzetesi kunyhó lakója: itt folytatta munkáját ugyanazzal a hősiességgel, mint korábban a zordabb éghajlatú Zanglában...

1834 januárjának elején hagyta el az első hiteles tibeti-angol szótár a kalkuttai baptista misszió nyomdáját, s nem sokkal utána megjelent a nyelvtan is.

Az összeállítást készítette:
Polányi Éva

Izós ízek

július

Gyöngytyúk leves cukkinivel

Egy gyöngytyúkot nagy darabokban felteszünk 50 percre főni hagymával, babérlevéllel, sóval és egy szem szegfűszeggel ízesített vízbe. 50 dkg cukkinit megmossunk, hámozás nélkül apró kockákra szeljük és hozzáadjuk a leveshez. 10 percnyi főzés után kivesszük a húsokat, letisztítjuk a csontjáról és apróra kockázva visszatesszük a levesbe. Ha kell utána ízesítjük a levest, és tálaláskor apróra vágott petrezselyem zölddel megszórjuk.

Seidl Ambrus

SPORT

Labdarúgás

Befejeződött a 2001/2002 évi bajnokság.

V. 26. Gyomaendrői VSE – Izsák 3:1

Már csak két alkalommal nyílt lehetőség az NB II.-ben a bizonyításra. Izsák labdarúgóit fogadta az alaposan megfiatalodott csapatunk. Többek összegyűjtött sárga lapjai miatt az ifik segítségére volt szükség. 200 néző volt kíváncsi rájuk. Hanyecz L., Mester, Dinya, Nagy T., Farkasinszki, Goderán, Feuerwerker, Papp, Uhrin, Katona, (Tóth cs.). Kitétek magukért a „tinik A 30. és 45. percben Feuerwerker majd Nagy Tibi szerzett gólt. Fordulás után a 60. percben Feuerwerker 24 méterről ismételt. A 80. percben Mester öngólja zárta a sort; 3:1.

Az ifjúsági játékosok minden dicséretet megérdemelnek.

A legjobbak: Mester, Dinya, Uhrin, Feuerwerker.

VI. 2. Kondoros – Gyomaendrői VSE 1:0

Az első játékrészben kiegyenlített küzdelem folyt. Az egyetlen gólt a 71. percben Lipták szerezte 18 méteres szabadrúgásból.

Jók: Mester, Hidvégi, Uhrin..

A tabella végeredménye:

1. Algyő	22	15	3	4	36-14	48
2. Kiskőrös	22	13	4	5	41-27	43
3. Rákócziifalva	22	13	4	5	40-27	43
4. Szentés	22	12	5	5	42-21	41
5. Hódmezővásárhely	22	10	6	6	26-18	36
6. Kondoros	22	9	5	8	24-24	32
7. Izsák	22	7	7	8	38-39	28
8. Békés	22	7	5	10	24-41	26
9. Örkény	22	7	4	11	26-30	25
10. Kalocsa	22	7	1	14	28-37	21
11. Gyomaendrőd	22	5	2	15	22-39	16
12. Jamina	22	3	2	17	17-47	11

Ifjúsági csapatunk bajnokságot nyert. Gratulálunk! Csak így tovább!

Megyei I osztály.

V. 26. Vésztő – Gyomaendrőd 1:2

VI. 2. Gyomaendrőd – Mezőhegyes 9:1

VI. 10. Battonya – Gyomaendrőd 2:1

A tabella végeredménye:

1. Szarvas	29	17	7	5	64-32	58
2. Gyomaendrőd	29	15	8	5	61-33	53

Márton Gábor

THERMUX

ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☐ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☐ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☐ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☐ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☐ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

NŐI CIPŐT A GYÁRTÓTÓL!

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

GELLAI LÁSZLÓ CIPŐGYÁRTÓ

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Guhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÁBEL SÁNDOR, aki a Zalka Máté utca 9. sz.. alatt élt, június 11-én 68 éves

korában hosszú betegség után megtért teremtőjéhez. Gyászolja családja.

FROLYÓ IMRE, aki a Damjanich tér 5. sz. alatt lakott, június 12-én 64 éves korában az Örökkévalóságba költözött. Gyászolja családja.

HEGEDŰS LÁSZLÓ IMRÉNÉ CSIKÓS MÁRIA, aki a Széchenyi u. 7. sz. alatt élt, június 14-én 68 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: férje, gyermeke, unokái, menyje, a rokonok, szomszédai és az ismerősök.

HORNOK IMRE, aki az Attila u. 6/1-ben lakott június 4-én 70 éves korában megtért Teremtőjéhez. Temetése Budakeszin volt. Gyászolják: felesége, gyermekei és azok családja, testvérei, a rokonság és az ismerősök.

KERTES LAJOSNÉ KURILLA REGINA, aki lakott a Selyem u. 37.-ben, június 5-én 83 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtő Istenének. Gyászolják: gyermekei és unokái.

KRUCHIÓ LAJOS, aki a Fő út 93. sz. alatt élt, június 2-án 83 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

LIZICZAI JÓZSEFNÉ DINYA VERONIKA, aki a Selyem út 58/1. sz. alatt élt, május 24-én 81 éves korában az örökkévalóság honába költözött. Gyászolja családja.

SZMOLA SÁNDORNÉ VASZKÓ IRÉN, aki a Blaha út 2-6-ban élt június 6-án 76 éves korában hosszú szenvedés után megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: férje, gyermeke és azok családja, a rokonság és az ismerősök.

SZUROVE CZ GERELY, aki a Katona József u. 1. sz. alatt élt, június 14-én 59 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolják: élettársa és a család.

TÍMÁR MIHÁLY, aki a Petőfi utca 12. sz. alatt élt, június 6-án 68 éves korában hosszú szenvedés után befejezte földi pályafutását. Gyászolják: felesége, gyermeke, a rokonság és az ismerősök.

Köszönetnyilvánítás

Köszönjük mindazoknak, akik szeretett édesanyánk Búza Istvánné Giricz Teréz engesztelő szentmiséjén és temetésén részt vettek, sírjára virágot helyeztek el, és bármilyen módon együttérzésükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. Szeretetünk és imánk nyújtson neki csendes pihenést.

A gyászoló csaiád

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ó országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

A mi primásunk

Annak emlékére, hogy Farkasinszky Imrét 50 évvel ez előtt nevezték ki a gyomai Övönő képző zenetanárának.

Tavaszi szél lehel langyosan,
Bukdácsol a Körös hullámin,
Madar dalol a liget bokrán,
Csodálatos trillákat játszik.

Így szólt hegedűd, ilyen szépen,
Benne koboldok, manók, dzsinnek,
Bohó lidércok dalolászta,
S táncot roptak mesetündérek.

Hány ablak nyílt meg szerenádra,
Hogy a boldogság rajt beszökjön.
Sok szép álm lett valósággá,
S reményszivárvány nőtt a könnyön.

Hol vannak már a régi lányok,
Bálok, vígságok, búsongások?
De a dalok örökké élnek,
S szebbé formálják a világot

A megénekelte szélmalom is
Összerogyott, rom már a csárda.
Alig néhányan emlékeznek
A lyukashalom betyárjára.

Veled porladt el a hegedűd,
Veled halt meg sok kedves nóta.
A hozzád vivő emlékösvényt
Csipkerózsa lassan befonja.

Mártón Gábor

Az **endrődi templomtető** felújítására adott adományokról van lehetőség – ha szükséges - adókedvezményre szóló igazolást kiadunk. Eddig nem volt ilyen lehetőségünk.

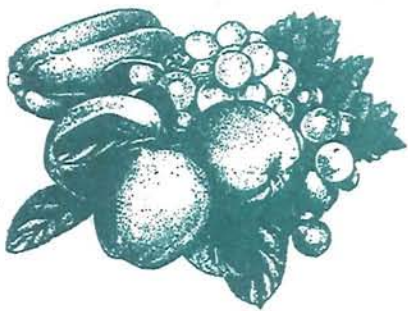
Eddig is érkeztek már adományok e célra: 5-10-30-50 és 100 ezer forintos összegek. Hálásan köszönjük, Isten fizesse meg az adakozók nagylelkűségét. Köszönjük a temetők takarítására felajánlott adományokat is.

Sarokház
Csemege
Ct.: Tímár Vince

Partnerlánc tagja

Kedves vásárlóink! Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

- ☛ házi jellegű húskészítmények, endrődi ízesítésű termékek (húsdarálás, húsfüstölés, kolbásztöltés)
 - ☛ kívánságra torta rendeléssel, cukrászsüteményekkel segítünk családi rendezvények létrehozásában
 - ☛ eljuttatjuk önközhöz a PARTNER újságot, melyben megtalálja a kedvenc árucikkeit, termékeit
- Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

Kert- barátok- nak

KÖRNYEZETÜNK ÉLETETŐ EREJE A FA

A kultúremler lelkében utat tör és mind általánosabbá lesz annak felismerése, hogy az egészség megóvása, a testi-lelki felüdülés nem nélkülözhetik a természettel való szoros kapcsolatot. Az is beigazolódtott, hogy a szántóföldek és az erdők arányos változása, a szélfogók, fasorok, bokor-szegélyek alkalmazása kedvező hatással van a mezőgazdasági művelés sikerére, főleg a szélsőséges éghajlatú Alföldünkön. Ugyanis a fás területek, az erdő a szélnek szárító hatását csökkenti. Feltartóztatja az alacsonyan szálló ködöket, a páratelt levegő tovasodródását, s így elősegíti a pára cseppekbe sűrűsödését, lecsapódását. Lassítja a nyirkosság elpárolgását a beárnyékolással, hűti a fákkal (erdő) nem borított részek páraszegény levegőjét. Szűri a szélhordta port, a levegőbe került, egészségre ártalmas káros szennyezőket.

1930 tavaszán Balatonföldvár állomással szemben kivágtak egy akácfa sort a telefonvezetés miatt. Erről Baja Mihály versében így szól:

„Kivágták az akácfaikat,
A Nagytacán véges-végig,
Ringó, rengő zöld leveles
Lombja közt az akácvirág
Nem fehérlik.
Nem ülök az árnyékába,
Mint valaha napsütéses
Nyári délben,
Nem hallok a vadgalambot
Szerelmesen turbékolni
Sűrűjében.

Jaj de pusztá lett a város.
En Istenem, de mivé lett!
A kivágtott akácfaikkal
De sok régi kedves emlék
Semmivé lett!
Ültessetek csodafákat,
Még se lesz oly szép, ha nő is
Fel az égig,
Mint mikor az akácvirág
Illatozott a Nagy utcán
Véges végig.

A FÁK, MINT TERMÉSZETI EMLÉKEK HAZÁNKBAN

Hazánk ezeréves fennállásának emlékére kormányintézkedés folytán 4103 községben (a történelmi Magyarország területén) ültettek emlékfát. Hogy mi lett ezek sorsa az elszakított és a csonka hazában az senki sem tudja. Pedig meg lenne minden okunk, hogy a csonkítatlan ezer éves haza fennállásának minden emlékéhez ragaszkodjunk.

Erzsébet királyné 1898. szeptember 10-i tragikus halála után mindössze nyolc héttel a kormány felhívást intézett a magyar néphez, hogy emlékére fákat ültessenek. A beérkezett jelentések szerint 1899. július végéig 2.887.413 emlékfát ültettek.

1930 őszén Horthy Miklós kormányzásának 10 éves évfordulója alkalmából Kiskörösön a Luther téren a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége az ünnepség keretében 10 fát ültetett.

EMLÉKFÁK VÁROSUNKBAN

Az elmúlt hónapban a gyomai Hősök útján található hársfasorral fejeztük be gondolatainkat. Ebben az utcában május második felében a hársfavirág illatától illatos a környék. Itt volt található a régi piactér, amely talán a nem is olyan távoli jövőben – az önkormányzat tervei szerint - a Kner emlékmű idehozatalával hangulatos, szép parkká alakul át a ma még eléggé elhanyagolt környezet. 1999. augusztus 14-én Kner Albert születésének századik évfordulója alkalmából a Kner Nyomda Részvénytársaság és a Kner Nyomdaipari Múzeum centenáriumi ünnepségeket rendezett (melyről lapunk annak idején részletesen beszámolt), s ez alkalommal került sor újabb hársfák elültetésére. Az emlékfák előtt kőbe vésett felirat és dátum látható:

Május 22-től június 23-ig Gyoma
BELTERÜLETÉN 37,7 MM CSAPADÉK HULLOTT.

Kner Erzsébet 1897 – 1998
Kner Albert 1899 – 1976
Kner Susan 1902 – 1980
Haiman György 1914 – 1996
Az emlékfásor továbbiakban:
Kner család emlékére Gyomaendrőd város
Kihelyezett ünnepi Megyeiülés alkalmából 2000.
Ez utóbbi emlékfát Domokos László a Megyei Önkormányzat elnöke, országgyűlési képviselő helyezte el 2000. március 14-én
Kár, hogy ez utóbbi kivételével a táblák feliratain nem tüntették fel, a fa ültetés milyen alkalomból történt.
A két település között lévő ligetben a társas házakhoz vezető gyalogút mentén az önkormányzat emlékfásort létesített. A táblák emlékeztetnek az ültetőkre, de sajnos itt sem tudni, hogy milyen alkalomból került sor e kedves és szép eseményre. Már pedig utódaink számára ezek az igen becses emlékek beszédesebbek lehetnek volna. Még nem késő. Még pótolható! Íme a fásor ültetői:

Dr. Turi Kovács Béla környezetvédelmi miniszter 2001.
Dr. Pintér Sándor belügyminiszter 2000.
Rudolf Weiersmüller svájci nagykövet 1999.
Katona Kálmán vízügyi miniszter 1999.
Domokos László Megyei Közgyűlés Elnöke 1999.
Hosszú Szilárd Vízmű vezérigazgató,
Petneházi Bálintné Csárdaszállás polgármestere
Dr. Dávid Imre Gyomaendrőd polgármestere 1999.
Dr. Latorcai János díszpolgár 2000.
Dr. Mátólesi György gazdasági miniszter 2002.

Ugy a régi, mint a közelmúltban ültetett fákhöz, a szűkebb hazához, egy-egy lelkünkbe zárt kedves vidékhez szeretetünknek szárai fűződnek, melyek felidéznek az elmúlt eseményeket, s lelkünkben összefonódik a múlt és jelen. Ugyanakkor utódaink is bizonyosan szívesen emlékeznek a múlt-ra, mely ösztönzést adhat számukra a jövő építésére, példát a hazaszeretetre.

HUNYA ALAJOS

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

júliusi árukinálatom:

- tasakos vetőmagok (virág - zöldség)
 - fűmagok, fűnyírók, szegélynyírók
 - vegyszerek, virágtápok, műtrágyák
 - virágföldek, fásb kezelők
 - virágládák, virágserepek
 - grill sütők, sörsátrak, bográcsok
 - kerti szerszámok, metszőollók
 - permetező szerek és alkatrészek
 - szivattyúk, öntözőtömlők, szórófejek
 - fóliák, ponyvák, kötöző anyagok
 - gumicsizmák esőruháknak
 - szegek, csavarok,
 - láncfűrészek, fürdőszoba szőnyegek
 - elemek, izzók, zseblámpák
- VÁROM KEDVES VÁSÁRLÓIMAT!

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-20) 398-6781 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó

István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Márton Gábor, Szonda István, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu